

BIOLOGIJA I GOSPODARENJE JELENOM LOPATAROM (DAMA DAMA) U HRVATSKOJ U RAZDOBLJU OD 2016. DO 2021. GODINE

Trputec, Eva Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:106156>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-24**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
ODJEL LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE
STUDIJ LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE

EVA MARIJA TRPATEC

BIOLOGIJA I GOSPODARENJE JELENOM LOPATAROM (*Dama dama*)
U HRVATSKOJ U RAZDOBLJU OD 2016. DO 2021. GODINE

ZAVRŠNI RAD

KARLOVAC, 2022.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
ODJEL LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE
STUDIJ LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE

EVA MARIJA TRPATEC

BIOLOGIJA I GOSPODARENJE JELENOM LOPATAROM (*Dama dama*)
U HRVATSKOJ U RAZDOBLJU OD 2016. DO 2021. GODINE

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

Vedran Slijepčević, dr. med. vet., v. pred.

KARLOVAC, 2022.

PREDGOVOR

Ovom prilikom želim se zahvaliti svojoj obitelji na podršci, profesorima Veleučilišta u Karlovcu te kolegama Odjela Lovstva i zaštite prirode na svim savjetima i pomoći tijekom studiranja. Posebno se zahvaljujem svom mentoru Vedranu Slijepčeviću dr.med.vet. za preneseno znanje tijekom mog studiranja, ukazanom razumijevanju te izdvojenom vremenu i svim savjetima prilikom pisanja ovog završnog rada.

SAŽETAK

Jelen lopatar (*Dama dama*) krupna je divljač koja nastanjuje Europu. Ova vrsta puno je manja od jelena običnog. Lopatari su dnevne životinje i tijekom cijele godine žive u krdima. Jedina iznimka su košute u vrijeme parenja i stariji jeleni koji žive sami. Vrlo su prilagodljivi malom životnom prostoru sa prorijeđenim šumskim sastojinama te čistinama. Pašnjaci im također odgovaraju, najviše radi ishrane. Uzgajaju se najviše u ograđenim lovištima i uzgajalištima divljači i iz tog razloga vrlo su malo izloženi opasnostima od predatora. Predmet ovog rada je prisutnost jelena lopatara u lovištima od 2016. – 2021. godine te prikaz odstrijela lopatara u lovištima u tom razdoblju. U svrhu izrade ovog rada kako bi se dobili traženi podaci, kontaktirana je Središnja lovna evidencija koja prikuplja podatke o broju i odstrijelu za sve vrste divljači. Svi obrađeni podaci i rezultati prikazani su kronološkim redoslijedom za razdoblje od 2016. – 2021. godine.

Ključne riječi: jelen lopatar, *Dama dama*, brojnost, odstrijel, Središnja lovna evidencija

FALLOW DEER (*Dama dama*) BIOLOGY MANAGEMENT IN CROATIA IN A PERIOD BETWEEN 2016 AND 2021

ABSTRACT

Fallow deer (*Dama dama*) is a large game which inhabits Europe. This species is much smaller than the red deer. Fallow deers are diurnal animals and live in herds throughout the year. The only exceptions are hinds at the time of mating and older deer that live solitary. They are very adaptable to confined living space with sparse forest stands and clearings. Pastures also suit them, mostly for grazing. They are mostly bred in fenced hunting grounds and game farms and for that reason they are very little exposed to the danger from predators. The subject of this paper is the presence of fallow deer in hunting grounds from 2016 to 2021 and the analysis of hunting bag of fallow deer in hunting grounds for those years. For the purpose of making this paper in order to obtain the required data, the Central hunting records was contacted, which collects data on the number and hunting bag of all game species. All processed data and results are presented in chronological order for the period from 2016 to 2021.

Key words: fallow deer, *Dama dama*, numbers, hunting bag, Central hunting evidence

SADRŽAJ

POPIS PRILOGA

1. UVOD.....	1
2. JELEN LOPATAR (<i>Dama dama</i>).....	2
2.1. Sistematika.....	2
2.2. Porijeklo i rasprostranjenost.....	3
2.3. Izgled i građa tijela.....	4
2.4. Rogovlje jelena lopatara.....	8
2.4.1. Ciklus rasta rogovlja.....	8
2.4.2. Rast roga.....	8
2.4.3. Okoštavanje rogovlja.....	9
2.4.4. Skidanje basta.....	9
2.4.5. Boja rogovlja.....	10
2.4.6. Odbacivanje rogovlja.....	10
2.4.7. Izgled rogovlja kroz godine.....	11
2.5. Način života i ponašanje.....	14
2.6. Ishrana.....	15
2.7. Razmnožavanje.....	16
2.8. Prirodni neprijatelji i bolesti.....	18
3. MATERIJALI I METODE.....	20
4. REZULTATI OBRADENIH PODATAKA.....	21
5. ZAKLJUČAK.....	40
6. LITERATURA.....	41

POPIS PRILOGA

Popis tablica:

Tablica br. 1 Prikaz ukupnog broja prisutnih jelena lopatara - LGO3 2016. / 2017.....	21
Tablica br. 2 Prikaz broja odstrijela jelena lopatara – LGO7a 2016. / 2017.....	22
Tablica br. 3 Prikaz ukupnog broja prisutnih jelena lopatara – LGO3 2017. / 2018.....	24
Tablica br. 4 Prikaz broja odstrijela jelena lopatara – LGO7a 2017. / 2018.....	25
Tablica br. 5 Prikaz ukupnog broja prisutnih jelena lopatara – LGO3 2018. / 2019.....	27
Tablica br. 6 Prikaz broja odstrijela jelena lopatara – LGO7a 2018. / 2019.....	28
Tablica br. 7 Prikaz ukupnog broja prisutnih jelena lopatara – LGO3 2019. / 2020.....	30
Tablica br. 8 Prikaz broja odstrijela jelena lopatara – LGO7a 2019. / 2020.....	31
Tablica br. 9 Prikaz ukupnog broja prisutnih jelena lopatara – LGO3 2020. / 2021.....	33
Tablica br. 10 Prikaz broja odstrijela jelena lopatara – LGO7a 2020. / 2021.....	34
Tablica br. 11 Prikaz trenda brojnosti za lovišta s većim brojem lopatara - 2016. / 2017.....	36
Tablica br. 12 Prikaz trenda odstrjela za lovišta s većim brojem lopatara - 2016. / 2017.....	36
Tablica br. 13 Prikaz trenda brojnosti za lovišta s većim brojem lopatara - 2017. / 2018.....	36
Tablica br. 14 Prikaz trenda odstrjela za lovišta s većim brojem lopatara - 2017. / 2018.....	36
Tablica br. 15 Prikaz trenda brojnosti za lovišta s većim brojem lopatara - 2018. / 2019.....	36
Tablica br. 16 Prikaz trenda odstrjela za lovišta s većim brojem lopatara - 2018. / 2019.....	37
Tablica br. 17 Prikaz trenda brojnosti za lovišta s većim brojem lopatara - 2019. / 2020.....	37
Tablica br. 18 Prikaz trenda odstrjela za lovišta s većim brojem lopatara - 2019. / 2020.....	37

Tablica br. 19 Prikaz trenda brojnosti za lovišta s većim brojem lopatara - 2020. / 2021.....	37
Tablica br. 20 Prikaz trenda odstrjela za lovišta s većim brojem lopatara - 2020. / 2021.....	37
Tablica br. 21 Ukupni broj jelena lopatara (matični broj) u RH kroz godišta.....	38
Tablica br. 22 Ukupni broj jelena lopatara (odstrjeljeni) u RH kroz godišta.....	38

Popis grafikona:

Grafički prikaz br. 1 Prisutni jeleni lopatari - LGO3 2016. / 2017.....	21
Grafički prikaz br. 2 Odstrjel jelena lopatara – LGO7a 2016. / 2017.....	23
Grafički prikaz br. 3 Prisutni jeleni lopatari – LGO3 2017. / 2018.....	24
Grafički prikaz br. 4 Odstrjel jelena lopatara – LGO7a 2017. / 2018.....	26
Grafički prikaz br. 5 Prisutni jeleni lopatari – LGO3 2018. / 2018.....	27
Grafički prikaz br. 6 Odstrjel jelena lopatara – LGO7a 2018. / 2019.....	29
Grafički prikaz br. 7 Prisutni jeleni lopatari – LGO3 2019. / 2020.....	30
Grafički prikaz br. 8 Odstrjel jelena lopatara – LGO7a 2019. / 2020.....	32
Grafički prikaz br. 9 Prisutni jeleni lopatari – LGO3 2020. / 2021.....	33
Grafički prikaz br. 10 Odstrjel jelena lopatara – LGO7a 2020. / 2021.....	35
Grafički prikaz br. 11 Ukupni broj jelena lopatara (odstrjeljeni) u RH kroz godišta.....	39

Popis slika:

Slika br. 1 Europski jelen lopatar (<i>Dama dama dama</i>).....	2
Slika br. 2 Perzijski jelen lopatar (<i>Dama dama mesopotamica</i>).....	3
Slika br. 3 Mužjaci jelena lopatara.....	4
Slika br. 4 Ženka jelena lopatara.....	4
Slika br. 5 Otisci jelena lopatara.....	5
Slika br. 6 Varijacija boja kod košuta.....	6
Slika br. 7 Ljetna boja dlake.....	6
Slika br. 8 Zimska boja dlake.....	7
Slika br. 9 Šiljak – prvi rog.....	12
Slika br. 10 Rogovlje jelena lopatara u bastu.....	12
Slika br. 11 Rogovlje nakon čišćenja od basta.....	13
Slika br. 12 Jelen lopatar nakon odbacivanja rogovlja.....	13
Slika br. 13 Krdo jelena lopatara.....	14
Slika br. 14 Lopatarska divljač na ispaši.....	15
Slika br. 15 Mladunče jelena lopatara – tele.....	16
Slika br. 16 Mladunče u prvim danima života sakriveno u travi.....	17
Slika br. 17 Košuta i tele.....	17
Slika br. 18 Posljedica napada psa skitnice na mladog lopatara.....	18

1. UVOD

Potaknuta uzgojem jelena lopatara (*Dama dama*) u vlastitom ograđenom prostoru, njegovoj relativnoj maloj brojnosti i prisutnosti u Hrvatskoj, ali i mojoj osobnoj naklonosti prema ovoj plemenitoj divljači odlučila sam da tema moga završnog rada bude upravo jelen lopatar. Između ostalog, svrha ovog rada bila je da naučim i prikažem puno više o samoj vrsti, prisutnosti iste na području Hrvatske i svijeta, kao i načinu uzgajanja ove vrste krupne divljači u privatnim i otvorenim lovištima diljem Hrvatske.

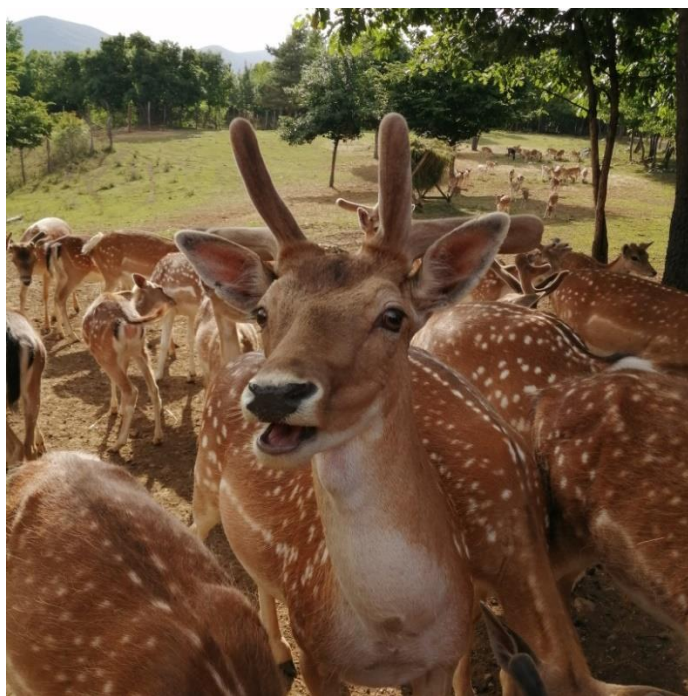
U radu je obrađena biologija, proširenost i brojnost jelena lopatara u Hrvatskoj, Europi, ali i u svijetu. Za pisanje ovog rada služila sam se materijalima dobivenim kontaktiranjem Središnje lovne evidencije za posljednjih pet godina u razdoblju od 2016. – 2021. godine.

Dobiveni i obrađeni podaci pokazuju nam koliko je zapravo jelena lopatara prisutno na području Hrvatske, ali i da li je brojnost u padu ili u porastu.

2. JELEN LOPATAR (*Dama dama*)

2.1. Sistematika

Prema lovnoj klasifikaciji jelen lopatar spada u krupnu divljač, a pripada porodici jelena (*Cervidae*), potporodici pravih jelena (*Cervidae*) i rodu jelena lopatara (*Dama*). Po tjelesnom pokrovu ubrajamo ih u dlakavu, a prema Zakonu o lovstvu (2018) u krupnu divljač. Europski jelen lopatar (*Dama dama dama*) prisutan je u Hrvatskoj i ostatku Europe, a na području Male Azije obitava perzijski jelen lopatar (*Dama dama mesopotamica*).

Slika 1. Europski jelen lopatar (*Dama dama dama*)

Slika 2. Perzijski jelen lopatar (*Dama dama mesopotamica*)

Izvor: https://en.wikipedia.org/wiki/Persian_fallow_deer (Wikipedia)

2.2. Porijeklo i rasprostranjenost

Jelenu lopataru domovina je Mala Azija, odnosno istočno Sredozemlje sve do Iraka i Irana gdje je i danas prisutan u malom broju. U 3. stoljeću Rimljani su ga naselili u neke svoje provincije, na područje današnje Španjolske, Francuske i Njemačke, a kasnije su ga prenijeli na područje Engleske. U ograđene prostore manjih površina u ostatak Europe naseljavan je u srednjem vijeku. U 18. stoljeću pojavljuje se u Portugalu i Sardiniji u slobodnoj prirodi. Osobita brojnost mu je u Mađarskoj, Njemačkoj, Češkoj, Slovačkoj, Danskoj i Španjolskoj, gdje se više nalazi u parkovima i ograđenim prostorima, nego u otvorenim lovištima. Godine 1850. unesen je na područje Hrvatske u ograđeni prostor u Suhopolju. U Hrvatskoj ga ima u Kunjevcima gdje je unesen 1941. godine, a u Hrvatskoj Dubici, Iloku i Kutjevu uzgaja se u ograđenim prostorima. Dok se manje populacije nalaze na Brijunima, Malom Lošinju, Istri, Dalmaciji i Hrvatskom primorju. Jelena lopatara u Hrvatskoj ima u jako malom broju, oko 2500 jedinki (BLAŽINA, 2004).

2.3. Izgled i građa tijela

Jelen lopatar puno je manji od jelena običnog. Lopatar je visine do 110 cm u grebenu, dužina tijela je od 90-150 cm, a rep je dugačak 10-23 cm. Mužjak teži od 70-100 kg, dok je ženka lakša i teži do 50 kg (BLAŽINA, 2004).

Slika 3. Mužjaci jelena lopatara

Slika 4. Ženka jelena lopatara

Jelen lopatar ima 32 zuba, a zubna formula glasi: I 0/4; P3/3; M3/3. Za razliku od jelena običnog lanjac nema očnjaka na gornjoj čeljusti (biseraka) (JANICKI i sur.,2007).

Papci su izduženi, zašiljeni s prednje strane, ujedno su im takvi i tragovi. Otisak papaka prednjih nogu ima jajolik, a stražnjih kruškolik oblik. Jaki lopatar ima otiske dužine oko 7,5 cm te širine 4,5 cm. Košuta ima papke dužine oko 5 cm, širine 3 cm, dok je kod teladi dužina 4,5, a širina 2,5 cm (BLAŽINA, 2004)

Slika 5. Otisci jelena lopatara

Lanjac, šarenjak ili šarenac nazivi su za jelena lopatara. Tako ga nazivamo iz razloga što je ljetna boja dlake crvenkasto smeđa s tamnom prugom na leđima i bijelim prugama po tijelu pa je šaren. Boja lopatara varira od bijele pa sve do crne boje. Zimska je dlaka obično sivo-smeđe boje (DARABUŠ i sur., 1996).

Slika 6. Varijacija boja kod košuta

Slika 7. Ljetna boja dlake

Slika 8. Zimska boja dlake

2.4. Rogovlje jelena lopatara

2.4.1. Ciklus rasta rogovlja

Ciklus možemo podijeliti u četiri faze:

1. Rast
2. Okoštavanje
3. Skidanje čupe
4. Odbacivanje roga

Periodičnost ciklusa je pravilna, a ovisi o fiziološkim i ekološkim uvjetima.

2.4.2. Rast roga

Sami rog nastaje od hrskavičnog vezivnog tkiva, njegovim bujanjem prelaskom u hrskavicu te na kraju okoštavanjem. Ovi procesi rasta kreću iz rožišta. Novoizraslo tkivo zaštićeno je posebnom kožom koja se zove čupa. Pokrivena je gustim dlačicama i ona osigurava regeneraciju rogova te odumire i skida se na kraju svakog ciklusa rasta. Razvoj čupe kod mladih jelena pri rastu prvih rogova je specifičan, jer se koža glave mora transformirati u čupu. U početku se ne razlikuje od kože koja pokriva ostale dijelove glave pa se ne uočavaju promjene. Kako rog dalje raste dlaka na vrhu izduženih parožaka postaje oskudna. Tu počinje razvoj rastućeg roga na vrhu paroška, izrastaju novi dlačni folikuli na samom vrhu nićućeg roga. Gusto su raspoređene, kraće i okomito postavljene na podlogu. To je prva razlika u usporedbi s prijašnjom kožom. Dolazi do razvoja brojnih lojnih žlijezda. Obilnom sekrecijom lojnih žlijezda stvara se karakterističan i jak miris rastućeg rogovlja. Živčani okrajci završavaju pod čupom, te na taj način rog postaje vrlo osjetljivi organ. Čupa se stoga lako razlikuje od kože rožišta od koje se razvila. Ona se počinje sušiti i zatim otpada. Postojeći rogovi odbacuju se svake zime ili u proljeće. Kada gornji dio kože rožišta pokrije, odnosno zacijeli ranu koja je nastala odbacivanjem roga, te počinje mijenjati boju i postaje vidljivo nabubren, to nam je prvi indikator za početak rasta rogovlja. Nakon što završi zacjeljivanje rane počinje rasti novi rog u visinu. Na mjestu gdje nastaju rogovi usmina kože čvrsto sraste s pokosnicom čeonih kostiju te od nje nastaje koštani dio roga. Testosteron prekida rast rogovlja, a njegovo oblikovanje, izgled, simetriju provodi centar za rast rogovlja. Za pravilno oblikovanje rogovlja ne smije se ometati funkcioniranje tog sistema. Na određenim mjestima na rastućem rogu

pod djelovanjem centara za rast roga u mozgu, odnosno prijenos njegovih impulse stvara se koštana masa izvan glavne grane roga, te se uz osnovni smjer rasta formiraju parošci. (JANICKI, 2004.)

2.4.3. Okoštavanje rogovlja

Okoštavanje kreće od baze roga. Za rast rog opskrbljuje dvostruki krvotok, unutrašnji i vanjski. Vanjski je između pokosnice odnosno hrskavice rastućeg roga i same čupe, a unutarnji prolazi sredinom roga. Tek u posljednjoj trećini rasta rogovlja započinje jače lučenje testosterona te se zbog toga, osim prekidanja samog rasta rogovlja, pospješuje i posljednja faza mineralizacije. Taj proces kreće od baze rogovlja, preko grana i parožaka i na kraju zahvaća vrhove. Kod današnjih jelena mineralizacija kreće od unutrašnjosti prema površini roga. Iz tog razloga nije neobično što se često nalaze oštećeni, zaobljeni ili nepravilni vrhovi rogova, jer posljednji okoštavaju, a najviše su izloženi udarcima i smrzavanju. Mineralne tvari koje dolaze u posljednjoj fazi rasta i mineralizacije ne mogu se potpuno utaložiti i nastaje “višak” minerala koji se ugrađuje u vijenac i granu roga. Zbog toga nastaju kvržice i zadebljanja na ruži I površini roga. Proces mineralizacije se odvija oko krvnih žila vanjskog krvotoka, a one ostavljaju svoj otisak na glavnoj grani roga. Rast rogovlja kod jelena traje oko 120 dana. Nakon rasta, završava se proces mineralizacije. Tijekom rasta opseg resorpcije minerala u probavi jelena je povećan, a većim dijelom oni dolaze od njegova skeleta. Najvažnije kosti iz kojih se fosfor i kalcij “sele” jesu rebra, kosti zdjelice i kosti ekstremiteta. (JANICKI, 2004)

2.4.4. Skidanje basta

Nakon što proces mineralizacije završi, smanjuje se protok krvi, nestaje krvotok u bastu i počinje postpuno odumiranje kože basta. Struganjem takvog rogovlja o žbunje ili drugo raslinje, odumrli bast otpada najprije s vrha rogovlja, a zatim s baze roga i vijenca. Nakon skidanja basta ostaje ogoljena kost odnosno rogovlje koje prima svoju boju. Taj stadij nazivamo “zrelim” rogovljem, a čini ga “živa kost”. Nakon što završi mineralizacija i odumiranje krvožilnog optoka rogovlja cirkulacija krvi njime ne prestaje. Ona se i dalje odvija, ali kroz vrlo razvijen kapilarni sustav koji

vodi kroz koštanu srž do rožišta. Na taj način se omogućuje daljnja “prehrana” rogovlja, ono se ne “suši” i ne odumire.

Kako bi rogovlje cijelom duljinom ostalo “živo” do trenutka odbacivanja, nije dovoljna samo kapilarna “cirkulacija”, već ono postupno počinje odumirati, odnosno sušiti se od vrha prema bazi roga. Da bi se mužjak izborio u sezoni parenja, potrebno mu je takvo rogovlje. Proces odumiranja je dugotrajan, zapravo traje cijelo vrijeme dok mužjak nosi „očišćene“ rogove, te dosežu do baze roga tjedan dana prije njihova odbacivanja. (JANICKI, 2004)

2.4.5. Boja rogovlja

Nakon skidanja čupe rog je bijel kao prava kost, ali vidljiva je zaostala krv s čupe. Naknadno se stvara boja pod utjecajem kemijskih reakcija između krvi, kisika i biljnih sokova od čišćenja rogova o granje. Oksidativni procesi također imaju vrlo važnu ulogu u bojenju rogova. Nakon odstrijela jelena možemo trljati novoočišćeno rogovlje o raslinje, ali nikad neće poprimiti boju koju dobiva živi jelen. Tamnija boja rogovlja specifična je kod tjelesno snažnijih i trofejno jačih jelena. Osim količine krvnog pigmenta na intenzitet boje utječe i nasljeđe. Okoštavanje je najintezivnije na vrhu roga, tu zaostaje manje krvi i počinje odumirati iz razloga jer kapilarna aktivnost prestaje djelovati, a i najizloženije je trenju te struganju. Trenjem rogovlja skupljaju se biljni sokovi te mu daju nijansu. (JANICKI, 2004)

2.4.6. Odbacivanje rogovlja

Tijekom odumiranja rogovlja, istovremeno se odvija povratak minerala kostima skeleta. Putem „kapilarnog toka“ teče određena demineralizacija rogovlja, tako da „povlačenjem“ kapilarne aktivnosti prema bazi roga za njom ostaje osteoporotična „mrtva“ kost roga. Područje grane roga u duljini 10 – 15 cm od vijenca odumire posljednje. Odnosno rog iznad rožišta je odbačen prije nego procesi odumiranja stignu do rožišta, s toga on nikad ne odumire. Prije nego što završi parenje te dok nivo testosterona u cirkulaciji nije pao, pod djelovanjem ovog hormona u rožištu dolazi do stimulacije stanica koje razgrađuju koštanu tvar. Nivo testosterona nakon rike pada na minimum, a funkcija testisa se smanjuje. Koštano tkivo se postupno razgrađuje pod utjecajem stanica, a u

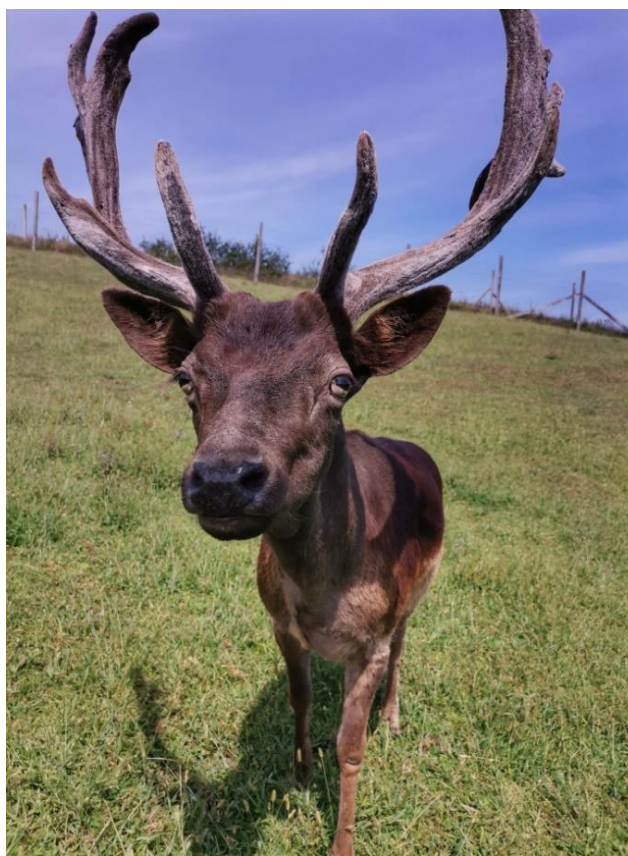
gornjem dijelu rožišta se stvara demarkaciona linija. Ta linija predstavlja lomno mjesto, na kojem se slabi veza roga i rožišta, sve do trenutka odbacivanja. To još uvijek nije odbacivanje odumrlog “organa” jer se demarkaciona linija formira u živom koštanom tkivu. Ovaj proces se može odvijati sporije ili brže, ali grane rogovlja se ne odbacuju istovremeno. Kada rog otpadne na površini gdje je u dodiru s rožištem ostaje mu svježa krv. Pečat može imati različite oblike. Ako se proces demineralizacije u lomnoj zoni odvijao brže, od rožišta se otkida više koštanog tkiva, ono ostaje na pečatu roga i stvaraju se veća ili manja izbočenja. No, ako se proces razgradnje u lomnoj zoni odvijao sporije površina pečata ostaje ravna ili udubljena iz razloga što na pečatu ostaje manje otkinutog tkiva. Kasnije odbacivanje rogova može biti uzrok starosti jelena. Ako se na odbačenom rogovlju nalaze ostaci basta ili ukoliko je slabija konstrukcija rogovlja riječ je o starom jelenu. Duljina rasta, vrijeme dozrijevanja i otpadanja rogovlja su različiti. Tako kod starijih jelena ranije dozrijevaju i otpadaju. (JANICKI, 2004)

2.4.7. Izgled rogovlja kroz godine

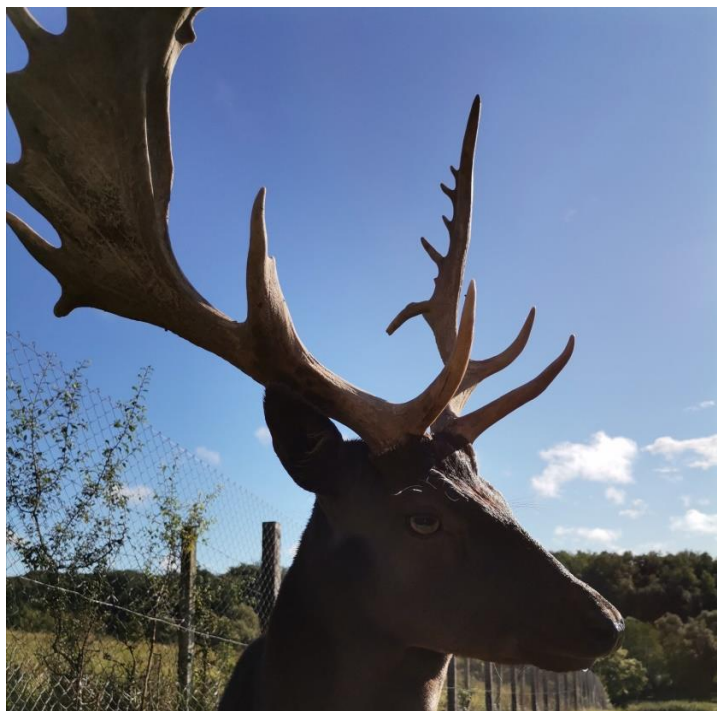
Mužjak nosi rogovlje koje mu počinje rasti koncem prve godine života, u svibnju ili lipnju. Prvi rogovi su šiljci dužine 3 – 12 cm, bez parožaka, ali s jakim vijencem. U kolovozu čiste prve rogove od basta, odbacuje ih u svibnju, krajem druge godine života. Drugi rogovi su također šila, ako se jelenu nalaze u lošim životnim uvjetima i ako je populacija genetski manje kvalitetnija. Na dobrom staništu i s genetski kvalitetnom populacijom drugi rog može imati nadočnjak, srednjak i ponekad slabu rašlju na vrhu roga. Kod trećih rogova pojavljuje se oblik lopate. Rogovi jakih lopatara dostižu težinu od 3 do 4 kg. Odrasli lopatar rogove odbacuje u travnju ili svibnju i što je stariji to ih ranije odbacuje. (BLAŽINA, 2004)

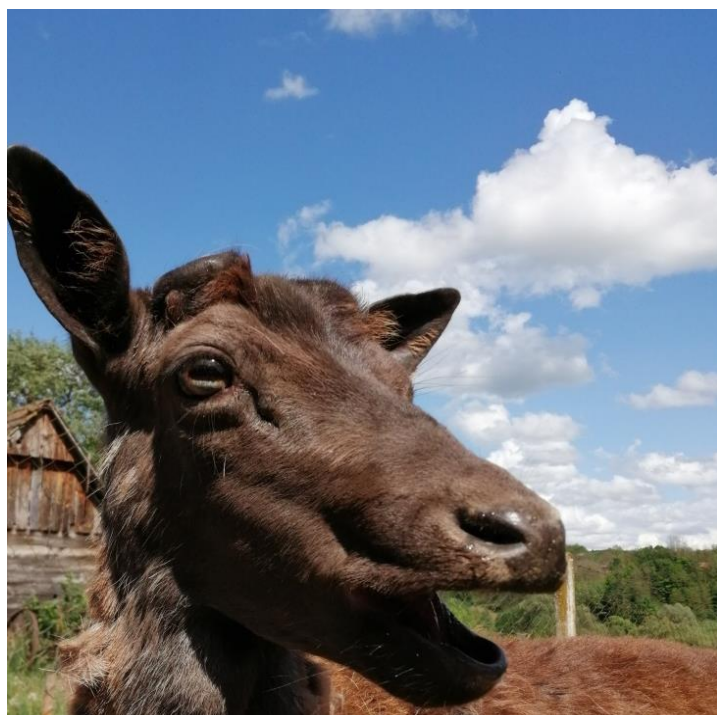
Slika 9. Šiljak – prvi rog

Slika 10. Rogovlje jelena lopatara u bastu

Slika 11. Rogovlje nakon čišćenja od basta

Slika 12. Jelen lopatar nakon odbacivanja rogovlja

2.5. Način života i ponašanje

Jelen lopatar je dnevno aktivna životinja koja tijekom cijele godine živi u krdima. Jedinke različitog spola i starosti formiraju krda. Iznimka su stariji jeleni koji žive sami i pridružuju se krdima, odnosno košutama u vrijeme parenja. Odgovara im relativno mali životni prostor i to je razlog zašto nisu skloni migriranju. (BLAŽINA, 2004)

Poznato je da jelen lopatar potječe iz šumsko-stepskih područja i odgovaraju mu prorijeđene šumske sastojine koje su isprekidane livadama, čistinama i mladim šumskim sastojinama za brst. Vrlo je prilagodljiva i otporna životinja i zato je naseljavan na različita staništa. Najviše se prilagodio na svijetlim i toplim hrasticima gdje može postići vrlo visoku trofejnu vrijednost. Sva staništa na kojima obitava jelen lopatar moraju imati odgovarajuće površine livada i pašnjaka. Vodeni tereni mu nisu potrebni jer se ne kaljuža. (JANICKI i sur., 2007).

Slika 13. Krdo jelena lopatara

Izvor: MUSTAPIĆ i sur., 2004

2.6. Ishrana

Kod izbora hrane jelen lopatar puno je skromniji za razliku od jelena običnog. Lopatar je pašna divljač i zato im je potrebno više pašnjaka (JANICKI i sur., 2007).

Voli brstiti izbojke i pupoljke na drveću, mladice koje su iznikle iz zemlje ili panjeva. Takvim djelovanjem mogu načiniti veliku štetu na biljnim zajednicama. U zoru i u sumrak izlaze na pašu, dok preko dana borave u šumi. Iznimka je u staništima u kojima ih nitko ne uznemirava ili su naviknuti na ljudsku prisutnost i tada uzimaju hranu tijekom cijelog dana (JANICKI i sur.,2007)

Žir hrasta je omiljena hrana jelena lopatara. Djetelinsko – travne smjese najbolji su izbor za ljetnu pašu. Ako nema prisutnog žira, bukvice ili kestena, mora mu se dodavati zrnata hrana, zob i kukuruz. Zimsku prihranu potrebo je vršiti da bi štete na šumski sastojinama bile što manje. (SERTIĆ, 2007)

Slika 14. Lopatarska divljač na ispaši

2.7. Razmnožavanje

Parenje jelena lopatara počinje u rujnu i traje do sredine listopada, dok na našim staništima rika završava u studenom. U sezoni parenja jeleni mijenjaju svoje ponašanje, odeblja im vrat, miješaju se s košutama i zauzimaju rikališta (JANICKI i sur., 2007).

Parenje jelena lopatara nazivamo rika. Ričući predvečer, ujutro i noću jeleni okupljaju košute, ali i druge jelene s kojima vode borbe. U vrijeme parenja jeleni uzimaju jako malo hrane i zato u tom razdoblju dolazi do gubitka tjelesne mase. Gravidnost košute traje 33 tjedna, a oteli jedno tele krajem svibnja ili početkom lipnja. Telad siše 3 – 4 mjeseca, a prva dva tjedna je preslaba da prati majku i zato ih košuta ostavlja prekrivene u logi (JANICKI i sur., 2007).

Slika 15. Mladunče jelena lopatara – tele

Slika 16. Mladunče u prvim danima života sakriveno u travi

Slika 17. Košuta i tele

2.8. Prirodni neprijatelji i bolesti

Utjecaj predatora na jelena lopatara znatno je mala obzirom da se jelen lopatar najčešće uzgaja u ograđenim lovištima i uzgajalištima divljači. Najčešće štete čini lisica i psi skitnice koji napadaju telad u prvim danima života, dok tele još ne prati košutu. Ako je uzgajalište ili ograđeno lovište locirano unutar risova areala, postoji mogućnost njegova ulaska, jer mu penjanje po ogradi nije problem. (BLAŽINA, 2004)

Slika 18. Posljedica napada psa skitnice na mladog lopatara

Jelene lopatare uglavnom napadaju iste bolesti kao i jelena običnog, ali jelen lopatar je na njih otporniji (KARLOVIĆ, 2004)

U većini slučajeva metiljavost je bolest koja se javlja kod jelena lopatara, to je akutna do kronična parazitska bolest koja se očituje zahvaćanjem žučovoda i žučnog mjehura. Parazit *Fasciola hepatica* – veliki metilj uzročnik je ove bolesti. (KARLOVIĆ, 2004)

Trakavičavost je parazitska bolest koju uzrokuju razne vrste trakavica, a kod jelena je prisutna *Moniezia expansa* i ona izaziva jake upale crijeva. (KARLOVIĆ, 2004)

Parazitarni gastroenteritis kod jelena lopatara izaziva akutnu do kroničnu upalu želuca i crijeva. Bolest je izazvana raznim vrstama parazita. Među parazitima koji mogu izazvati vrlo teške promjene ističu se *Haemonchus contortus*, *Ostertagia ostertagia*, *Trichostrongylus axei* (sirište), *Nematodirus filicolis*, *Trichostrongylus capriola*, *Chabertia ovina* (debelo crijevo). (KARLOVIĆ, 2004)

Verminozna pneumonija skupno je ime za kroničnu kataralnu upalu pluća divljači koja je kod jelena lopatara izazvana prisutnošću parazita *Dictyocaulus viviparus*. (KARLOVIĆ, 2004)

Hipodermoza ili ugrkljivost bolest je koja se očituje kroničnim razvojem ličinki štrka *Hypoderma diana* i *Hypoderma actaeon* u potkožju leđa i znatno oštećuje kožu. (KARLOVIĆ, 2004)

3. MATERIJALI I METODE

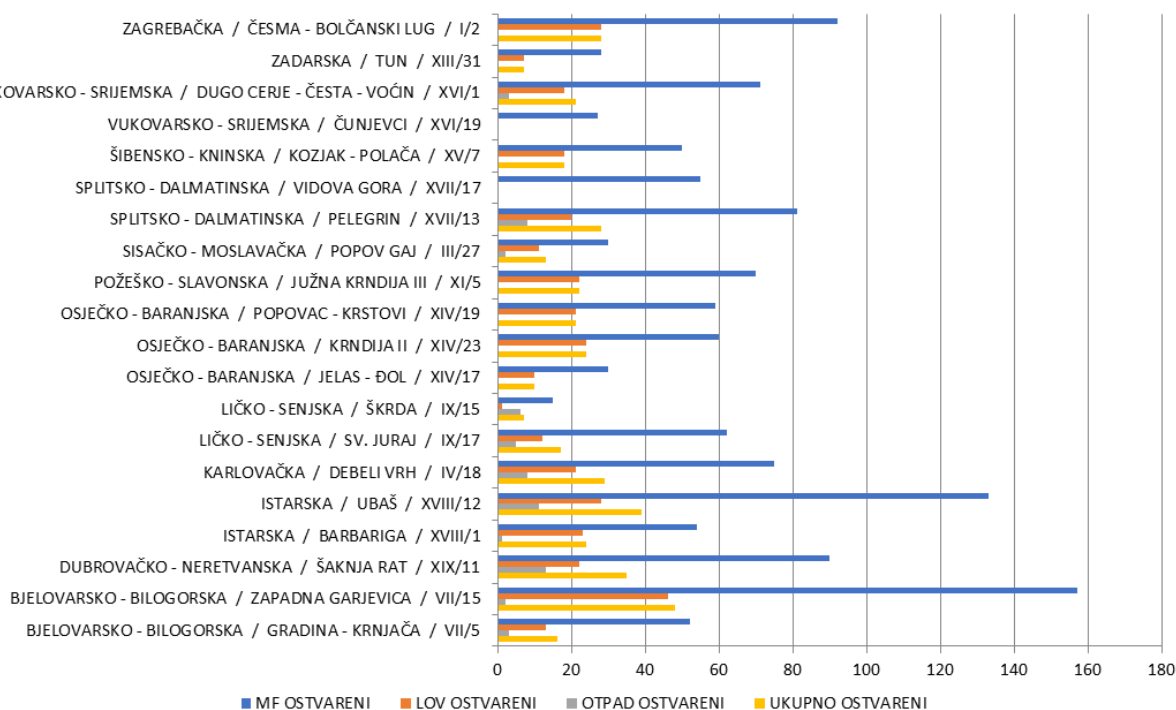
U svrhu izrade ovog završnog rada kontaktirana je Središnja lovna evidencija. Traženi su podaci o broju i odstrijelu za jelena lopatara u posljednjih pet godina. Rezultati obrađenih podataka prikazani su tablicama i grafikonima, a prikaz obrađenih podataka odnosi se na razdoblje od 2016. – 2021. godine. Podaci iz Središnje lovne evidencije dostavljeni su putem elektronske pošte u tablicama, obrada podataka vršena je u programu Microsoft Excel.

4. REZULTATI OBRAĐENIH PODATAKA

Temeljem dobivenih i obrađenih podataka iz LGO3, iz kojeg vidimo razvoj fonda za glavnu vrstu krupne divljači, i LGO7a, kojim su iskazane smjernice gospodarenja za sporednu vrstu krupne divljači, dobiveni su rezultati obrađenih podataka i prikazani kronološkim redosljedom za posljednjih pet godina.

Tablica br. 1 Prikaz ukupnog broja prisutnih jelena lopatara - LGO3 2016. / 2017.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	MF OSTVARENI	LOV OSTVARENI	OTPAD OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
ČESMA - BOLČANSKI LUG	I/2	5268	ZAGREBAČKA	92	28	0	28
POPOV GAJ	III/27	11747	SISAČKO - MOSLAVAČKA	30	11	2	13
DEBELI VRH	IV/18	8050	KARLOVAČKA	75	21	8	29
GRADINA - KRNIJAČA	VII/5	4879	BJELOVARSKO - BILOGORSKA	52	13	3	16
ZAPADNA GARJEVICA	VIII/15	25529	BJELOVARSKO - BILOGORSKA	157	46	2	48
SV. JURAJ	IX/17	7940	LIČKO - SENJSKA	62	12	5	17
ŠKRDA	IX/15	207	LIČKO - SENJSKA	15	1	6	7
JUŽNA KRNDIJA III	XI/5	2357	POŽEŠKO - SLAVONSKA	70	22	0	22
TUN	XIII/31	233	ZADARSKA	28	7	0	7
JELAS - ĐOL	XIV/17	3443	OSJEČKO - BARANJSKA	30	10	0	10
KRNDIJA II	XIV/23	6832	OSJEČKO - BARANJSKA	60	24	0	24
POPOVAC - KRSTOVI	XIV/19	4153	OSJEČKO - BARANJSKA	59	21	0	21
KOZJAK - POLAČA	XV/7	18331	ŠIBENSKO - KNINSKA	50	18	0	18
ČUNJEVCI	XVI/19	1122	VUKOVARSKO - SRIJEMSKA	27	0	0	0
DUGO CERJE - ČESTA - VOČIN	XVI/1	850	VUKOVARSKO - SRIJEMSKA	71	18	3	21
PELEGRIN	XVII/13	589	SPLITSKO - DALMATINSKA	81	20	8	28
VIDOVA GORA	XVII/17	2925	SPLITSKO - DALMATINSKA	55	0	0	0
BARBARIGA	XVIII/1	160	ISTARSKA	54	23	1	24
UBAŠ	XVIII/12	344	ISTARSKA	133	28	11	39
ŠAKNJA RAT	XIX/11	430	DUBROVAČKO - NERETVANSKA	90	22	13	35

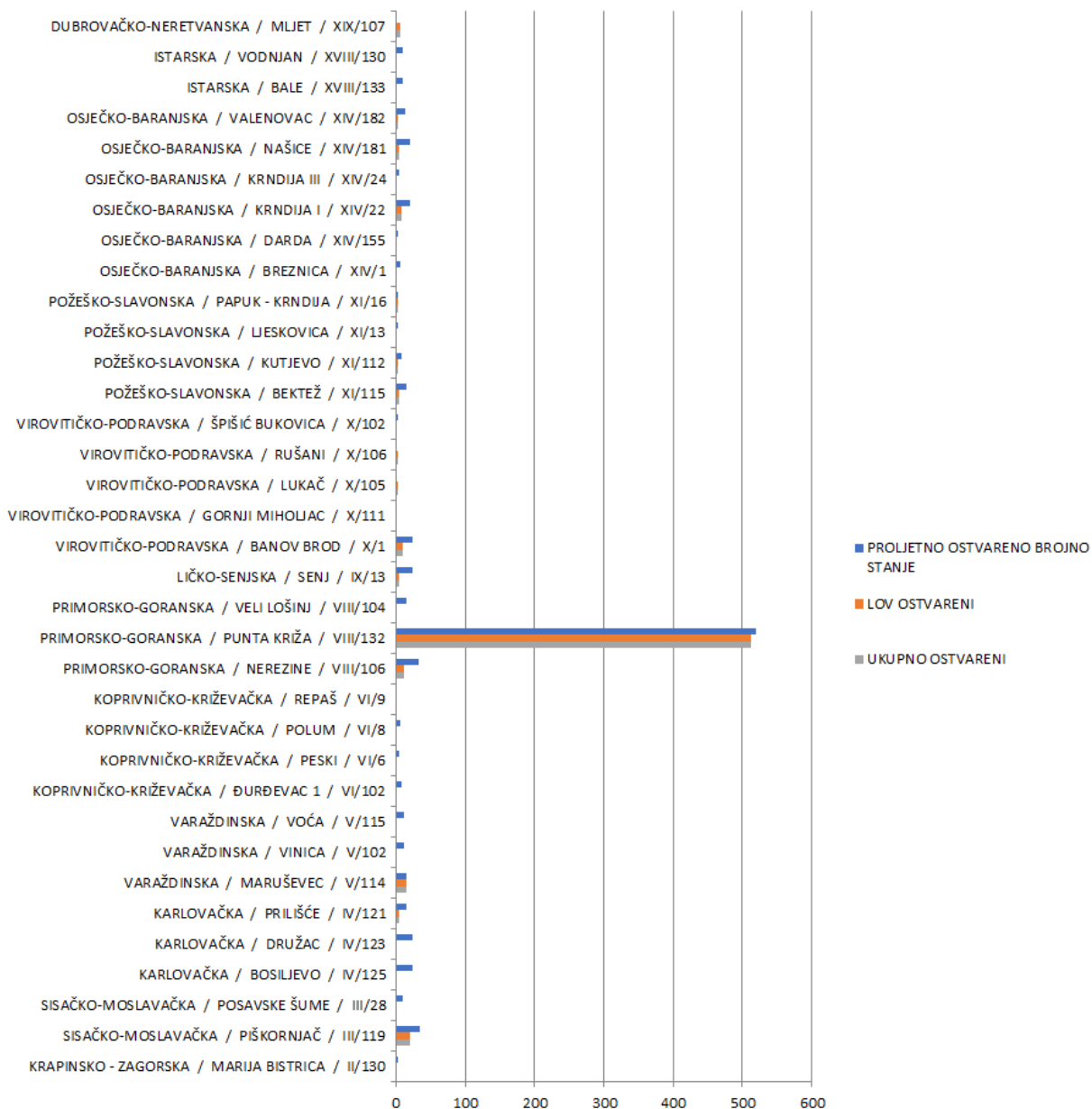

Grafički prikaz br. 1 Prisutni jelena lopatari - LGO3 2016. / 2017.

Grafički prikaz br. 1 prikazuje matični fond ostvareni odnosno broj divljači na početku lovne godine i vidljivo je da je ukupan broj lopatara u navedenim lovištima sveukupno 1291 jedinka. Od ukupnog broja Bjelovarsko – bilogorska županija broji najveći broj svega 209 jedinki, dok je na području Zadarske županije zabilježen najmanji broj, ukupno 28 jedinki. Također prikazan je lov ostvareni gdje se vidi da je 345 grla lopatara odstrijeljeno u toj godini. Bjelovarsko – bilogorska županija ima najveći broj odstrijeljenih, a s najmanjim brojem u toj godini zabilježena je Zadarska županija sa svega 7 jedinki. Otpad ostvareni, odnosno jedinke koje su uklonjene, uginule ili su njihovi dijelovi nađeni u lovištu ukupno broji 62 jedinke. Dubrovačko – neretvanska županija u toj godini ima svega 13 pronađenih jedinki, a Zagrebačka, Požeško – slavonska, Zadarska, Osječko – baranjska i Šibensko – kninska županija ne broje takve jedinke. Na kraju grafikona prikazan je ukupno ostvareni broj koji je sveukupno 387. Od ukupnog ostvarenog broja 64 jedinke broji Bjelovarsko – bilogorska županija, a područje Zadarske županije prikazano je s najmanjim brojem jedinki svega 7.

Tablica br. 2 Prikaz broja odstrijela jelena lopatara - LGO7a 2016. / 2017.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	PROLJETNO OSTVARENO BROJNO STANJE	LOV OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
MARIJA BISTRICA	II/130	5603	KRAPINSKO - ZAGORSKA	2	0	0
PIŠKORNIJAČ	III/119	8325	SISAČKO-MOSLAVAČKA	35	20	20
POSAVSKE ŠUME	III/28	11700	SISAČKO-MOSLAVAČKA	10	0	0
BOSILJEVO	IV/125	5523	KARLOVAČKA	24	0	0
DRUŽAC	IV/123	3567	KARLOVAČKA	24	0	0
PRILIŠĆE	IV/121	4137	KARLOVAČKA	15	4	4
MARUŠEVEC	V/114	3533	VARAŽDINSKA	15	15	15
VINICA	V/102	2595	VARAŽDINSKA	12	0	0
VOCA	V/115	3679	VARAŽDINSKA	12	0	0
DURĐEVAC 1	VI/102	0	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	8	0	0
PESKI	VI/6	14192	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	4	1	1
POLUM	VI/8	7267	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	7	0	0
REPAŠ	VI/9	6252	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	0	1	1
NEREZINE	VIII/106	3060	PRIMORSKO-GORANSKA	32	11	11
PUNTA KRIŽA	VIII/132	6587	PRIMORSKO-GORANSKA	520	512	512
VELI LOŠINJ	VIII/104	2283	PRIMORSKO-GORANSKA	16	0	0
SENU	IX/13	10286	LICKO-SENSKA	24	4	4
BANOV BROD	X/1	5710	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	24	9	9
GORNJI MIHOLJAC	X/111	3993	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	1	1	1
LUKAČ	X/105	8369	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	0	3	3
RUŠANI	X/106	3339	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	0	3	3
ŠPIŠIĆ BUKOVICA	X/102	8442	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	2	1	1
BEKTEŽ	XI/115	2472	POŽEŠKO-SLAVONSKA	16	4	4
KUTJEVO	XI/112	2434	POŽEŠKO-SLAVONSKA	8	2	2
LUŠKOVICA	XI/13	2126	POŽEŠKO-SLAVONSKA	2	0	0
PAPUK - KRNDIJA	XI/16	1840	POŽEŠKO-SLAVONSKA	3	2	2
BREZNICA	XIV/1	8660	OSJEČKO-BARANJSKA	6	0	0
DARDA	XIV/155	8655	OSJEČKO-BARANJSKA	3	0	0
KRNDIJA I	XIV/22	4714	OSJEČKO-BARANJSKA	20	8	8
KRNDIJA III	XIV/24	6231	OSJEČKO-BARANJSKA	4	0	0
NAŠICE	XIV/181	1390	OSJEČKO-BARANJSKA	21	4	4
VALENOVAC	XIV/182	2496	OSJEČKO-BARANJSKA	13	3	3
BALE	XVIII/133	7307	ISTARSKA	10	0	0
VODNJEAN	XVIII/130	11645	ISTARSKA	10	0	0
MLJET	XIX/107	7046	DUBROVAČKO-NERETVANSKA	0	7	7

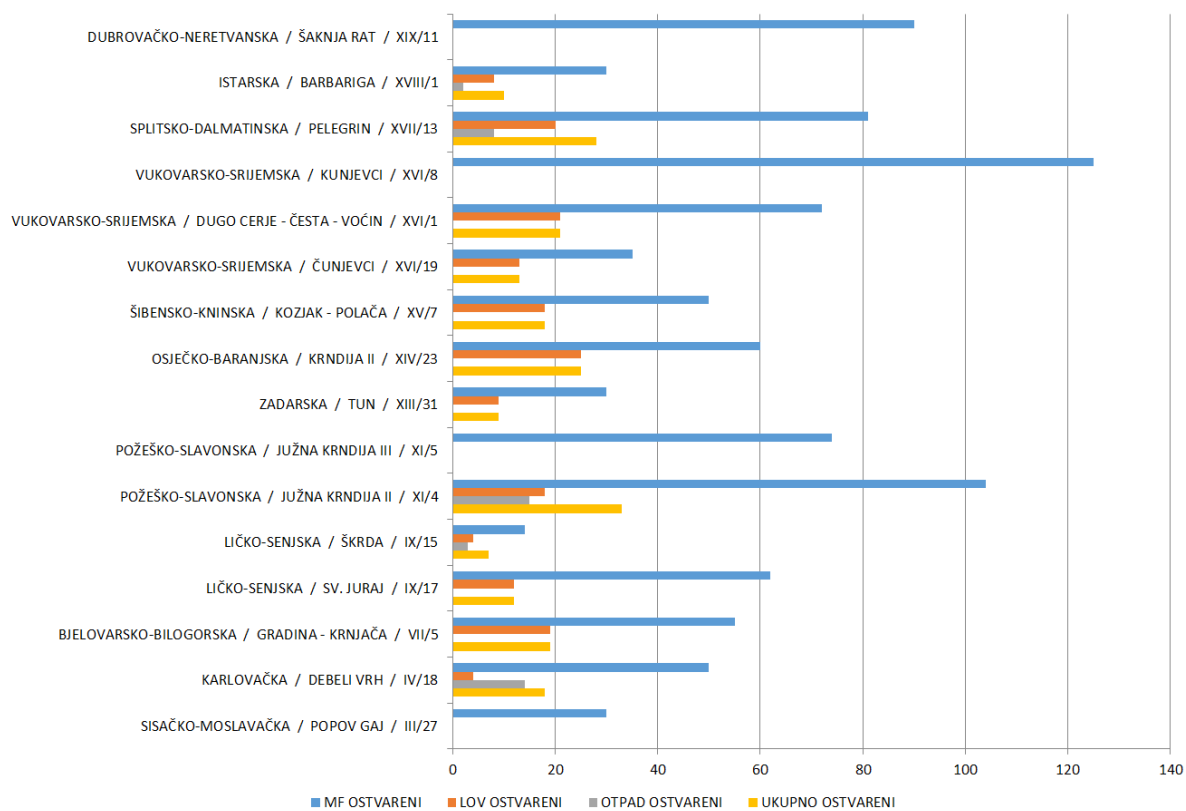
Grafički prikaz br. 2 Odstrjel jelena lopatara - LGO7a 2016. / 2017.

Iz grafičkog prikaza br. 2 vidljivo je proljetno ostvareno brojno stanje i ukupan broj jelena lopatara u navedenim lovištima svega 633 jedinke. Od ukupnog broja Primorsko – goranska županija broji najveći broj svega 568, dok na području Virovitičko – podravske i Dubrovačko – neretvanske nema prisutnih jelena lopatara. Na grafikonu je prikazano kako je ukupan broj ostvarenog lova 615, a od toga je najveći broj odstrijeljenih u Primorsko – goranskoj županiji svega 523 grla lopatara, dok Krapinsko – zagorska i Istarska županija nemaju nijedno odstrijeljeno grlo. Ukupno ostvareni broj divljači broji svega 615 jedinki. Od ukupnog ostvarenog 523 grla zabilježeno je u Primorsko –

goranskoj županiji te je to područje s najvećim brojem, dok u Krapinsko – zagorskoj i Istarskoj županiji nema zabilježenih lopatara.

Tablica br. 3 Prikaz ukupnog broja prisutnih jelena lopatara - LGO3 2017. / 2018.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	MF OSTVARENI	LOV OSTVARENI	OTPAD OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
BUKOVAC - NOVAKUŠA	I/1	7718	ZAGREBAČKA	81	35	0	35
ČESMA - BOLČANSKI LUG	I/2	5268	ZAGREBAČKA	94	25	1	26
POPOV GAJ	III/27	11747	SISAČKO-MOSLAVAČKA	30	12	2	14
DEBELI VRH	IV/18	8050	KARLOVAČKA	70	15	9	24
GRADINA - KRNJAČA	VII/5	4879	BJELOVARSKO-BILOGORSKA	56	17	2	19
ZAPADNA GARJEVIČA	VII/15	25529	BJELOVARSKO-BILOGORSKA	152	46	0	46
SV. JURAJ	IX/17	7940	LIČKO-SENJSKA	62	12	6	18
ŠKRDA	IX/15	207	LIČKO-SENJSKA	15	5	2	7
JUŽNA KRNDIJA II	XI/4	1184	POŽEŠKO-SLAVONSKA	104	20	12	32
JUŽNA KRNDIJA III	XI/5	2357	POŽEŠKO-SLAVONSKA	72	22	0	22
TUN	XIII/31	233	ZADARSKA	30	9	0	9
JELAS - ĐOL	XIV/17	3443	OSJEČKO-BARANJSKA	26	8	0	8
KRNDIJA II	XIV/23	6832	OSJEČKO-BARANJSKA	60	25	0	25
POPOVAC - KRSTOVI	XIV/19	4153	OSJEČKO-BARANJSKA	59	21	0	21
KOZJAK - POLAČA	XV/7	18331	ŠIBENSKO-KNINSKA	50	18	0	18
ČUNJEVCI	XVI/19	1122	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	27	5	0	5
DUGO CERJE - ČESTA - VOČIN	XVI/1	850	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	70	20	3	23
KUNJEVCI	XVI/8	1304	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	128	43	5	48
PELEGRIN	XVII/13	589	SPLITSKO-DALMATINSKA	81	20	8	28
VIDOVA GORA	XVII/17	2925	SPLITSKO-DALMATINSKA	65	18	1	19
UBAŠ	XVIII/12	344	ISTARSKA	129	24	14	38
ŠAKNJA RAT	XIX/11	430	DUBROVAČKO-NERETVANSKA	90	25	10	25

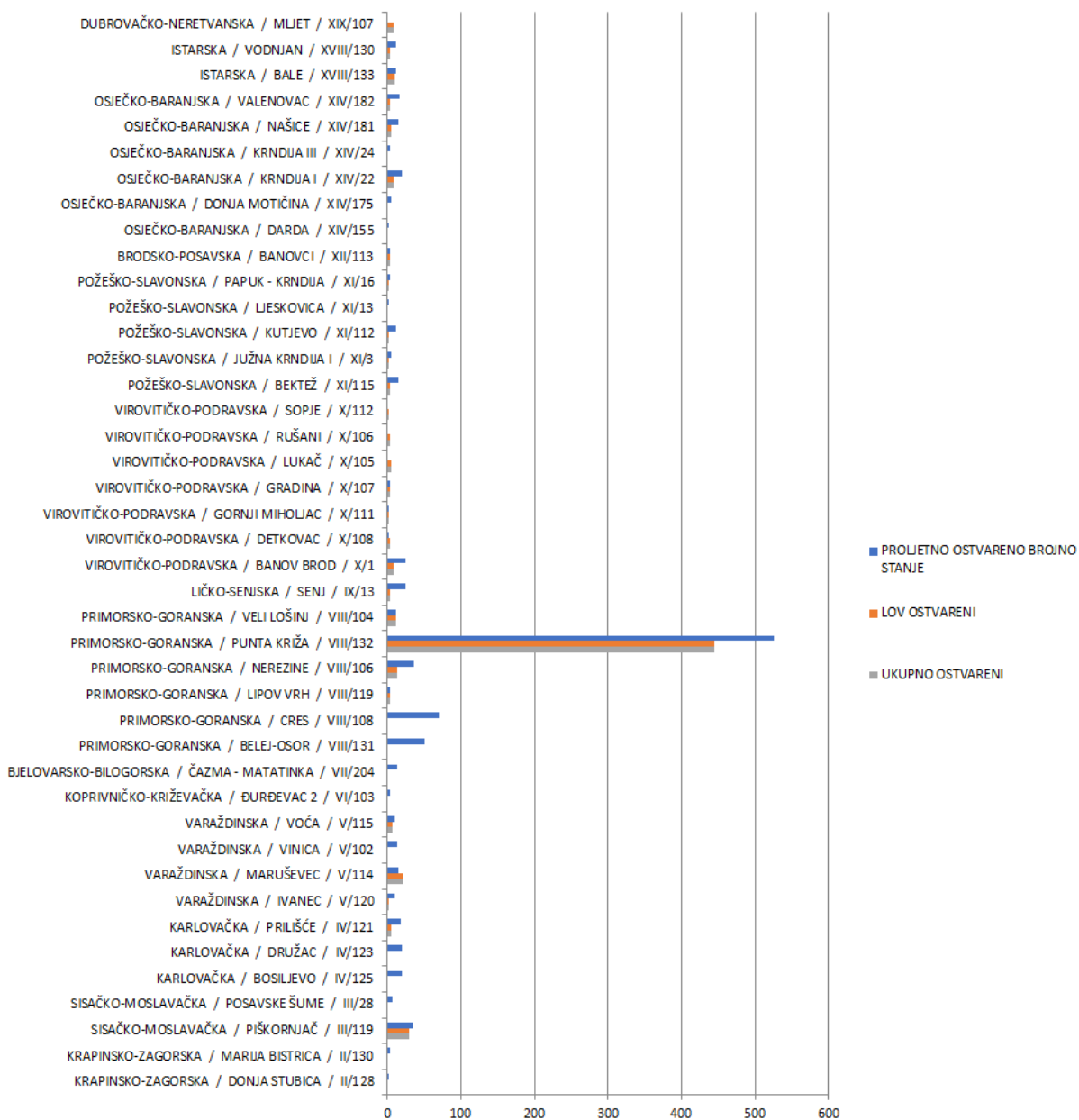

Grafički prikaz br. 3 Prisutni jelena lopatari - LGO3 2017. / 2018.

Iz grafičkog prikaza br. 3 vidljiv je ukupan matični fond ostvareni koji broji sveukupno 1611 jedinki lopatara u navedenim lovištima. Od ukupnog broja u Vukovarsko – srijemskoj županiji zabilježen je najveći broj ukupno 225 jedinki. Dok su Sisačko – moslavačka i Zadarska županija s najmanjim brojem, svaka s 30 jedinki. Ukupan broj odstrijeljenih jedinki odnosno lov ostvareni prikazuje ukupno 445 grla jelena lopatara. Najveći broj odstrijeljenih u navedenoj lovnoj godini broji Vukovarsko – srijemska s ukupno 68 grla, a najmanji broj je zabilježen u Zadarskoj županiji sa samo 9 grla. Otpad ukupno broji 75 jedinki. Od sveukupnog broja s najvećim brojem otpada zabilježena je Istarska županija, dok je Zagrebačka županija s najmanjim brojem samo 1 grlo. Ukupno ostvareni broj jedinki jelena lopatara je 510 grla. Vukovarsko – srijemska broji najveći broj ukupno ostvarenih, svega 76, a s najmanjim brojem zabilježena je Zadarska županija sveukupno 9 jedinki.

Tablica br. 4 Prikaz broja odstrijela jelena lopatara - LGO7a 2017. / 2018.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	PROLJETNO OSTVARENO BROJNO STANJE	LOV OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
DOVNA STUBICA	II/128	4485	KRAPINSKO-ZAGORSKA	2	0	0
MARIJA BISTRICA	II/130	5603	KRAPINSKO-ZAGORSKA	4	0	0
PIŠKORNIJAČ	III/119	8325	SISAČKO-MOSLAVAČKA	35	30	30
POSAVSKE ŠUME	III/28	11700	SISAČKO-MOSLAVAČKA	7	0	0
BOSILJEVO	IV/125	5523	KARLOVAČKA	20	0	0
DRUŽAC	IV/123	3567	KARLOVAČKA	20	0	0
PRILIŠĆE	IV/121	4137	KARLOVAČKA	18	5	5
IVANEC	V/120	5315	VARAŽDINSKA	10	1	1
MARUŠEVAC	V/114	3533	VARAŽDINSKA	15	21	21
VINICA	V/102	2595	VARAŽDINSKA	14	0	0
VOČA	V/115	3679	VARAŽDINSKA	10	7	7
ĐURĐEVAC 2	VI/103	3030	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	4	0	0
CAZMA - MATATINKA	VII/204	3636	BJELOVARSKO-BILOGORSKA	14	0	0
BELEI-OSOŠOR	VIII/131	5115	PRIMORSKO-GORANSKA	51	0	0
CRES	VIII/108	16077	PRIMORSKO-GORANSKA	70	0	0
LIPOV VRH	VIII/119	5860	PRIMORSKO-GORANSKA	4	3	3
NEREZINE	VIII/106	3060	PRIMORSKO-GORANSKA	36	14	14
PUNTA KRIŽA	VIII/132	6587	PRIMORSKO-GORANSKA	526	444	444
VELI LOŠINJ	VIII/104	2283	PRIMORSKO-GORANSKA	11	11	11
SENJ	IX/13	10286	LICKO-SENSKA	24	4	4
BANOV BROD	X/1	5710	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	24	8	8
DETKOVAC	X/108	4580	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	2	3	3
GORNJI MIHOLIAC	X/111	3993	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	2	1	1
GRADINA	X/107	4113	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	4	4	4
LUKAČ	X/105	8369	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	0	6	6
RUŠANI	X/106	3339	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	0	3	3
ŠOPIJE	X/112	5594	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	0	2	2
BEKTEŽ	XI/115	2472	POŽEŠKO-SLAVONSKA	15	4	4
JUŽNA KRNDIJA I	XI/3	2265	POŽEŠKO-SLAVONSKA	6	2	2
KUTJEVO	XI/112	2434	POŽEŠKO-SLAVONSKA	12	2	2
LJESKOVICA	XI/13	2126	POŽEŠKO-SLAVONSKA	2	0	0
PAPUK - KRNDIJA	XI/16	1840	POŽEŠKO-SLAVONSKA	3	1	1
BANOVCİ	XII/113	6514	BRODSKO-POSAVSKA	4	3	3
DARDA	XIV/155	8655	OSJEČKO-BARANJSKA	1	0	0
DOVNA MOTIČINA	XIV/175	1456	OSJEČKO-BARANJSKA	5	0	0
KRNDIJA I	XIV/22	4714	OSJEČKO-BARANJSKA	20	8	8
KRNDIJA III	XIV/24	6231	OSJEČKO-BARANJSKA	4	0	0
NAŠICE	XIV/181	1390	OSJEČKO-BARANJSKA	15	5	5
VALENOVAC	XIV/182	2496	OSJEČKO-BARANJSKA	16	4	4
BALE	XVIII/133	7307	ISTARSKA	12	10	10
VODNAN	XVIII/130	11645	ISTARSKA	12	3	3
MLJET	XIX/107	7046	DUBROVAČKO-NERETVANSKA	0	8	8

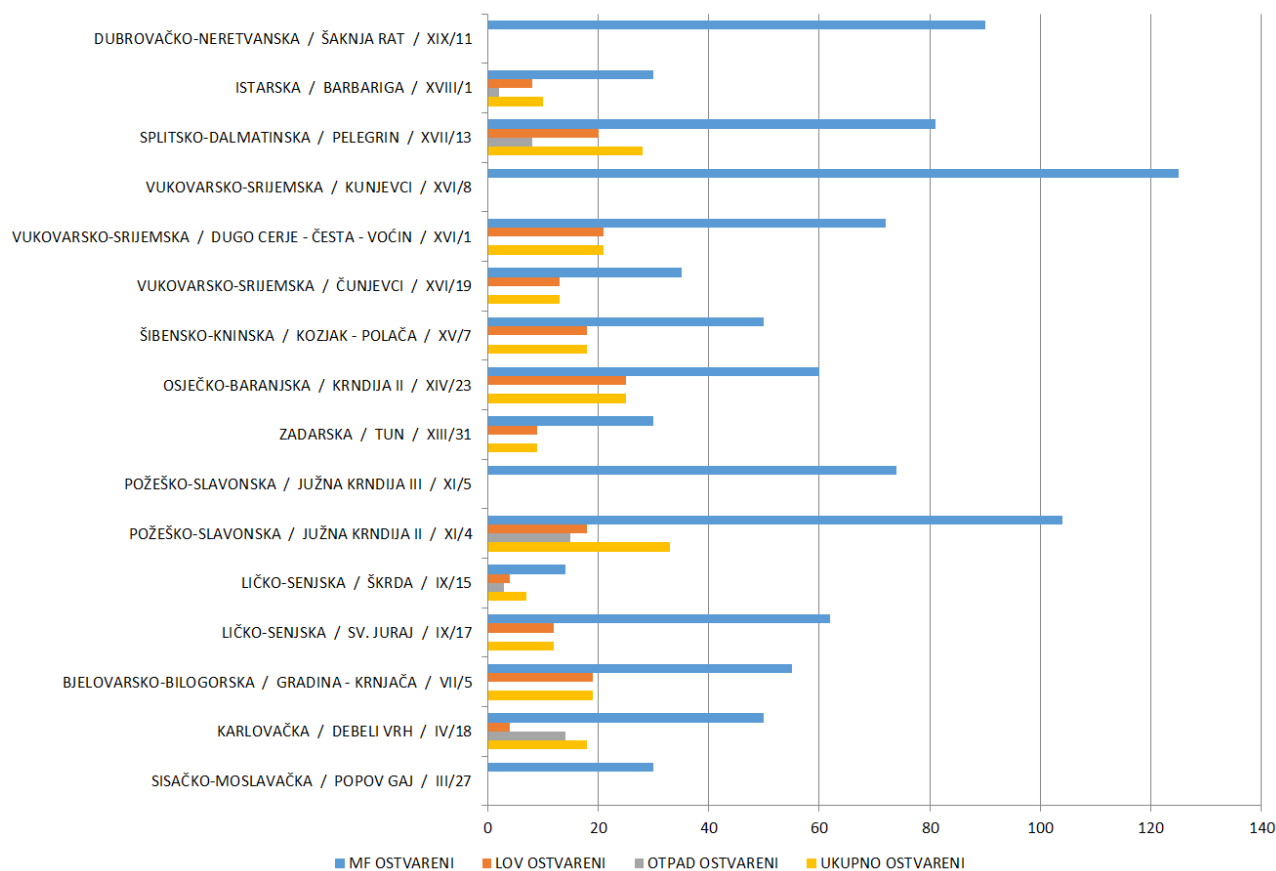
Grafički prikaz br. 4 Odstrjel jelena lopatara - LGO7a 2017. / 2018.

Grafički prikaz br. 4 za LGO7a 2017. / 2018. prikazuje proljetno ostvareno brojno stanje, koje za sva navedena lovišta broji ukupno 1054 jedinke lopatarske divljači. Najveći broj u navedenoj lovnoj godini zabilježen je u Primorsko – goranskoj županiji ukupno 698 jedinki, dok Dubrovačko – neretvanska ne broji nijednu jedinku jelena lopatara. Sveukupan broj odstrjeljenih jelena lopatara odnosno lov ostvareni broji svega 617 grla. Najveći broj odstrjeljenih broji Primorsko – goranska županija sveukupno 472 grla, dok na područjima Krapinsko – zagorske, Koprivničko – križevačke

i Bjelovarsko – bilogorske nije zabilježeno nijedno odstrijeljeno grlo. Ukupno ostvareni broj jelena lopatara je identičan broj kao i kod lova ostvarenog.

Tablica br. 5 Prikaz ukupnog broja prisutnih jelena lopatara - LGO3 2018. / 2019.

NAZIV LOVIŠTA	ŽUPANIJA	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	MF OSTVARENI	LOV OSTVARENI	OTPAD OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
POPOV GAJ	SISAČKO-MOSLAVAČKA	III/27	11747	30	0	0	0
DEBELI VRH	KARLOVAČKA	IV/18	8050	50	4	14	18
GRADINA - KRNIJAČA	BIJELOVARSKO-BILOGORSKA	VII/5	4879	55	19	0	19
SV. JURAJ	LIČKO-SENJSKA	IX/17	7940	62	12	0	12
ŠKRDA	LIČKO-SENJSKA	IX/15	207	14	4	3	7
JUŽNA KRNDIJA II	POŽEŠKO-SLAVONSKA	XI/4	1184	104	18	15	33
JUŽNA KRNDIJA III	POŽEŠKO-SLAVONSKA	XI/5	2357	74	0	0	0
TUN	ZADARSKA	XIII/31	233	30	9	0	9
KRNDIJA II	OSJEČKO-BARANJSKA	XIV/23	6832	60	25	0	25
KOZJAK - POLAČA	ŠIBENSKO-KNINSKA	XV/7	18331	50	18	0	18
ČUNJEVCI	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	XVI/19	1122	35	13	0	13
DUGO CERJE - ČESTA - VOĆIN	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	XVI/1	850	72	21	0	21
KUNJEVCI	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	XVI/8	1304	125	0	0	0
PELEGRIN	SPLITSKO-DALMATINSKA	XVII/13	589	81	20	8	28
BARBARIGA	ISTARSKA	XVIII/1	160	30	8	2	10
ŠAKNJA RAT	DUBROVAČKO-NERETVANSKA	XIX/11	430	90	0	0	0

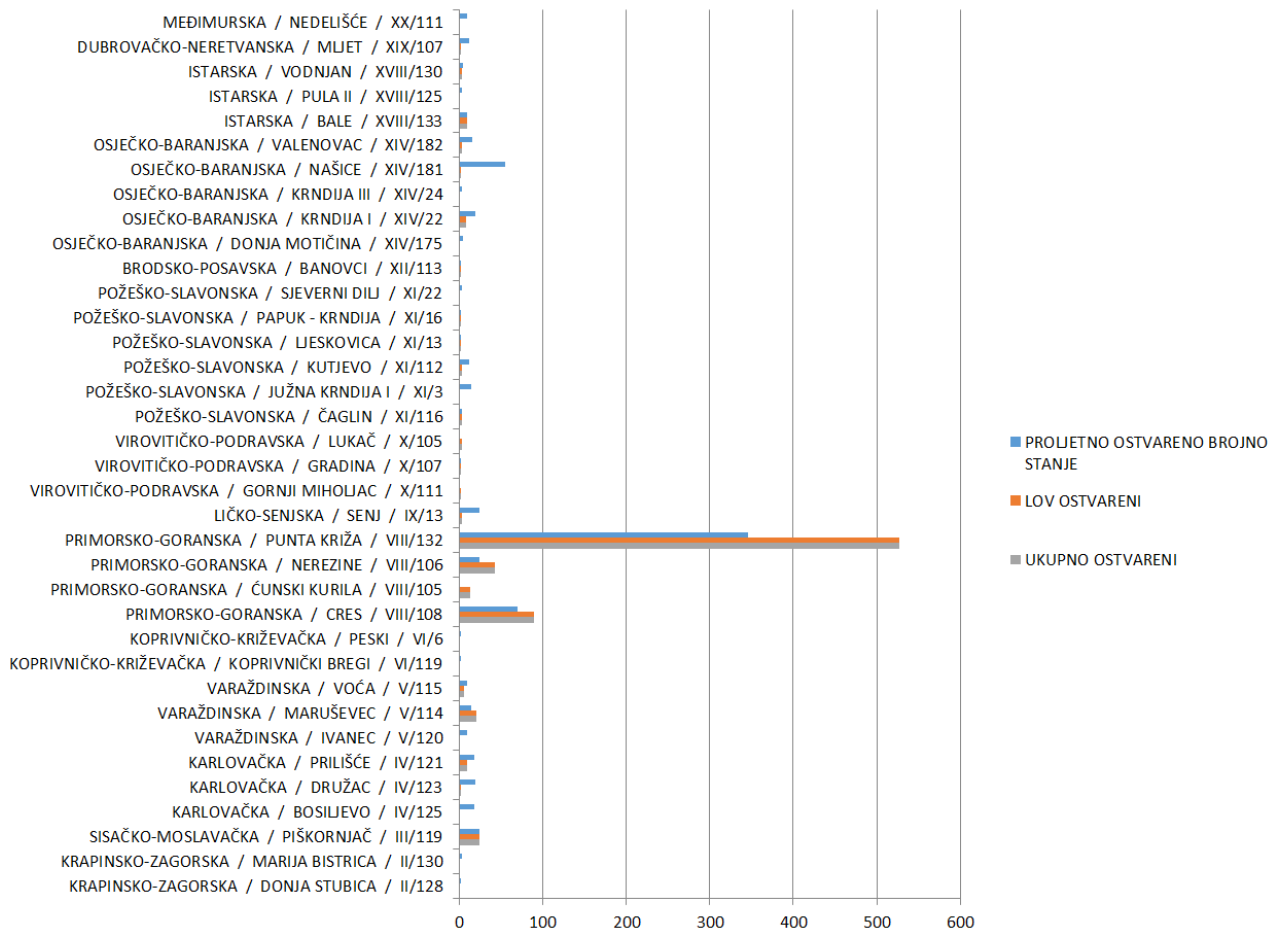

Grafički prikaz br. 5 Prisutni jelena lopatari - LGO3 2018. /2019.

Grafičkim prikazom br. 5 prikazan je matični fond ostvareni s ukupnim brojem od 962 jedinke. Od ukupnog broja Vukovarsko – srijemska županija ima zabilježeni najveći broj lopatara sveukupno 242 jedinke, dok su Sisačko – moslavačka, Zadarska i Istarska s najmanjim brojem, svaka po 30 jedinki lopatara. Lov ostvareni broji ukupno 181 odstrijeljeno grlo. Od ukupnog broja 44 odstrijeljenih grla broji Vukovarsko – srijemska, ujedno s najvećim brojem, a Sisačko – moslavačka i Dubrovačko – neretvanska nemaju zabilježeno nijedno odstrijeljeno grlo. Ukupan broj otpada ostvarenog su 42 jedinke. U Požeško – slavonskoj županiji zabilježen je najveći broj otpada svega 15, dok Sisačko – moslavačka, Bjelovarsko – bilogorska, Zadarska, Osječko – baranjska, Šibensko – kninska i Dubrovačko – neretvanska županija nemaju nijedan zabilježeni slučaj otpada. Ukupno ostvareni broj lopatara je svega 213 jedinki. Od čega 34 broji Vukovarsko – srijemska, dok Sisačko – moslavačka, Zadarska i Dubrovačko – neretvanska nemaju nijednu zabilježenu jedinku.

Tablica br. 6 Prikaz broja odstrijela jelena lopatara - LGO7a 2018. / 2019.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	PROLJETNO OSTVARENO BROJNO STANJE	LOV OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
DONJA STUBICA	II/128	4485	KRAPINSKO-ZAGORSKA	2	0	0
MARIJA BISTRICA	II/130	5603	KRAPINSKO-ZAGORSKA	4	0	0
PISKORNIJAČ	III/119	8325	SISAČKO-MOSLAVAČKA	25	25	25
BOSILJEVO	IV/125	5523	KARLOVAČKA	18	0	0
DRUŽAC	IV/123	3567	KARLOVAČKA	20	2	2
PRILIŠĆE	IV/121	4137	KARLOVAČKA	19	10	10
IVANEC	V/120	5315	VARAŽDINSKA	10	0	0
MARUŠEVAC	V/114	3533	VARAŽDINSKA	15	21	21
VOCA	V/115	3679	VARAŽDINSKA	10	6	6
KOPRIVNIČKI BREGI	VI/119	3712	KOPRIVNIČKO-KRIZEVAČKA	3	0	0
PESKI	VI/6	14192	KOPRIVNIČKO-KRIZEVAČKA	2	0	0
CREŠ	VIII/108	16077	PRIMORSKO-GORANSKA	70	90	90
ČUNSKI KURILA	VIII/105	2215	PRIMORSKO-GORANSKA	0	13	13
NEREZINE	VIII/106	3060	PRIMORSKO-GORANSKA	24	43	43
PUNTA KRIŽA	VIII/132	6587	PRIMORSKO-GORANSKA	346	527	527
SENJ	IX/13	10286	LICKO-SENJSKA	24	4	4
GORNJI MIHOLJAC	X/111	3993	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	0	3	3
GRADINA	X/107	4113	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	3	3	3
LUKAČ	X/105	8369	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	0	4	4
ČAGLIN	XI/116	4496	POŽEŠKO-SLAVONSKA	4	4	4
JUŽNA KRNDIJA I	XI/3	2265	POŽEŠKO-SLAVONSKA	15	0	0
KUTJEVO	XI/112	2434	POŽEŠKO-SLAVONSKA	12	4	4
LJESKOVICA	XI/13	2126	POŽEŠKO-SLAVONSKA	3	3	3
PAPUK - KRNDIJA	XI/16	1840	POŽEŠKO-SLAVONSKA	3	3	3
SIEVERNI DILJ	XI/22	5677	POŽEŠKO-SLAVONSKA	4	0	0
BANOVIĆI	XII/113	6514	BRODSKO-POSAVSKA	2	2	2
DONJA MOTIČNA	XIV/175	1456	OSJEČKO-BARANJSKA	5	0	0
KRNDIJA I	XIV/22	4714	OSJEČKO-BARANJSKA	20	8	8
KRNDIJA III	XIV/24	6231	OSJEČKO-BARANJSKA	4	0	0
NAŠICE	XIV/181	1390	OSJEČKO-BARANJSKA	55	3	3
VALENOVAC	XIV/182	2496	OSJEČKO-BARANJSKA	16	4	4
BALE	XVIII/133	7307	ISTARSKA	10	10	10
PULA II	XVIII/125	8687	ISTARSKA	4	0	0
VODNAN	XVIII/130	11645	ISTARSKA	5	4	4
MLJET	XIX/107	7046	DUBROVAČKO-NERETVANSKA	12	3	3
NEDELISĆE	XIX/111	3055	MEDIMURSKA	10	1	1

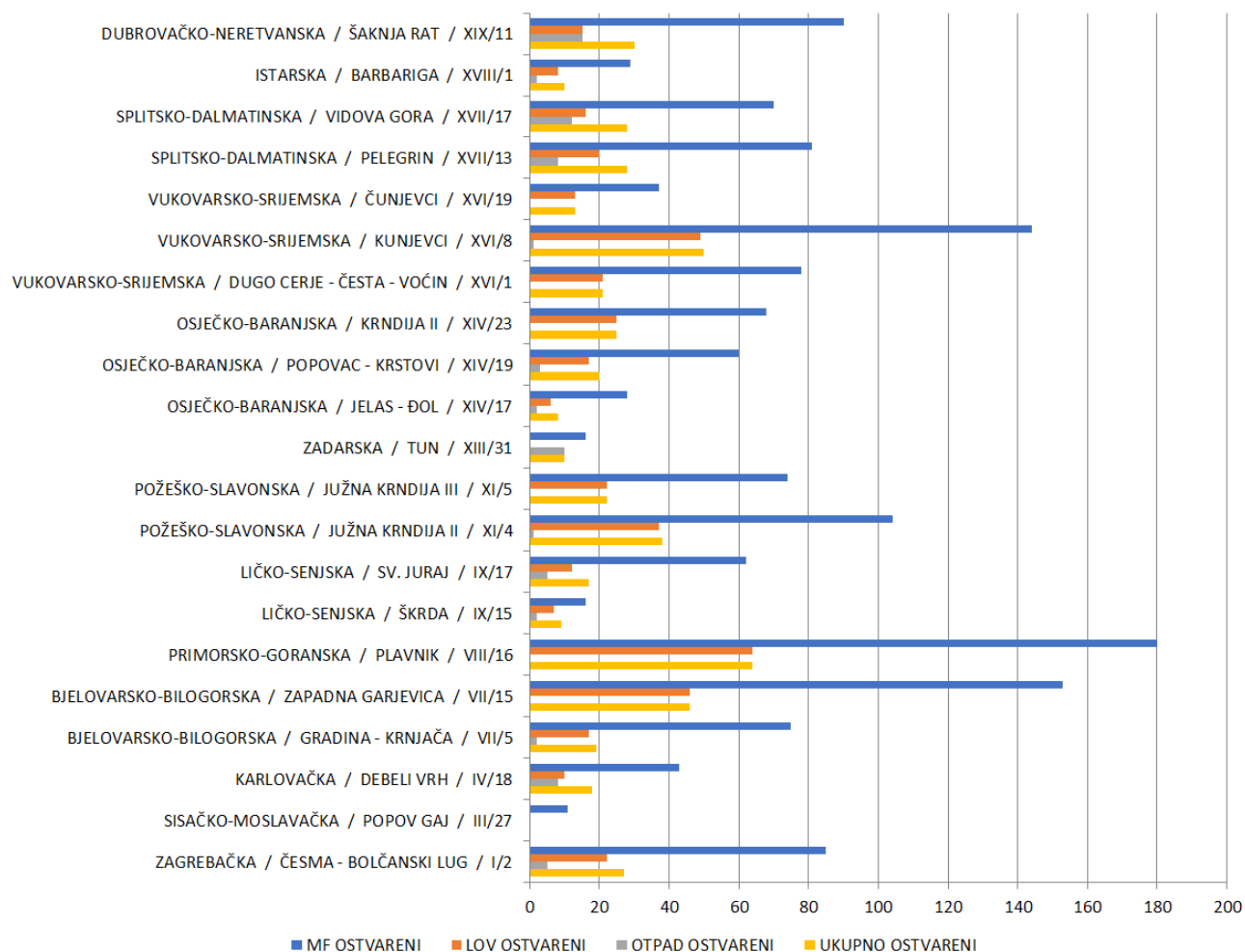

Grafički prikaz br. 6 Odstrjel jelena lopatara - LGO7a 2018. / 2019.

Iz grafičkog prikaza br. 6 vidljivo je proljetno ostvareno brojno stanje sa svega 779 jedinki jelena lopatara. Najveći broj zabilježenih je u Primorsko – goranskoj županiji svega 440 jedinki, dok je Brodsko – posavska županija s najmanjim brojem od 2 jedinke. Prikazan je lov ostvareni s ukupnim brojem od 800 grla. U navedenoj lovnoj godini najveći broj odstrjeljenih ima Primorsko – goranska županija s ukupnim brojem od 673 grla. Dok Krapinsko – zagorska nema nijedno odstrjeljeno grlo u toj godini. Ukupno ostvareni broj iskazan je istim brojkama kao i lov ostvareni.

Tablica br. 7 Prikaz ukupnog broja prisutnih jelena lopatara - LGO3 2019. / 2020.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	MF OSTVARENI	LOV OSTVARENI	OTPAD OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
ČESMA - BOLČANSKI LUG	I/2	5268	ZAGREBAČKA	85	22	5	27
POPOV GAJ	III/27	11747	SISAČKO-MOSLAVAČKA	11	0	0	0
DEBELI VRH	IV/18	8050	KARLOVAČKA	43	10	8	18
GRADINA - KRNIJAČA	VII/5	4879	BJELOVARSKO-BILOGORSKA	75	17	2	19
ZAPADNA GARJEVICA	VII/15	25799	BJELOVARSKO-BILOGORSKA	153	46	0	46
PLAVNIK	VIII/16	864	PRIMORSKO-GORANSKA	180	64	0	64
ŠKRDA	IX/15	207	LIČKO-SENJSKA	16	7	2	9
SV. JURAJ	IX/17	7940	LIČKO-SENJSKA	62	12	5	17
JUŽNA KRNDIJA II	XI/4	1184	POŽEŠKO-SLAVONSKA	104	37	1	38
JUŽNA KRNDIJA III	XI/5	2357	POŽEŠKO-SLAVONSKA	74	22	0	22
TUN	XIII/31	233	ZADARSKA	16	0	10	10
JELAS - ĐOL	XIV/17	3443	OSJEČKO-BARANJSKA	28	6	2	8
POPOVAC - KRSTOVI	XIV/19	3987	OSJEČKO-BARANJSKA	60	17	3	20
KRNDIJA II	XIV/23	6832	OSJEČKO-BARANJSKA	68	25	0	25
DUGO CERJE - ČESTA - VOĆIN	XVI/1	850	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	78	21	0	21
KUNJEVCI	XVI/8	1304	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	144	49	1	50
ČUNJEVCI	XVI/19	1122	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	37	13	0	13
PELEGRIN	XVII/13	589	SPLITSKO-DALMATINSKA	81	20	8	28
VIDOVA GORA	XVII/17	2925	SPLITSKO-DALMATINSKA	70	16	12	28
BARBARIGA	XVIII/1	160	ISTARSKA	29	8	2	10
ŠAKNJA RAT	XIX/11	430	DUBROVAČKO-NERETVANSKA	90	15	15	30

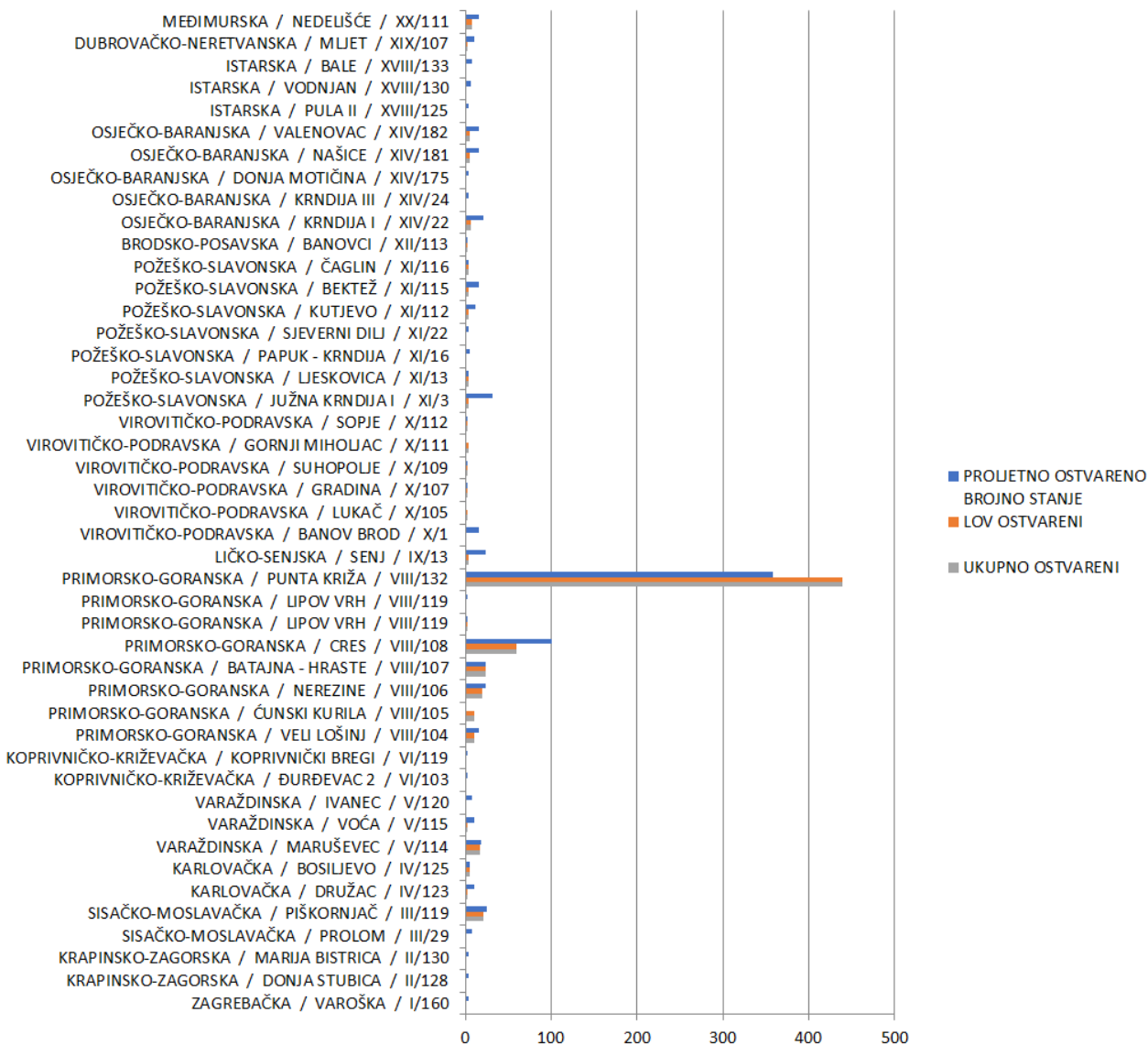

Grafički prikaz br. 7 Prisutni jelena lopatari - LGO3 2019. / 2020.

Grafičkim prikazom br. 7 za narednu lovnu godinu prikazan je matični fond ostvareni sa svega 1504 jedinke jelena lopatara. Vukovarsko – srijemska županija zabilježena je s najvećim brojem jelena lopatara, s ukupnim brojem od 259 jedinki. Najmanji broj lopatara zabilježen je u Sisačko – moslavačkoj županiji svega 11 jedinki. Lov ostvareni odnosno odstrijeljena grla u 2019. / 2020. zabilježena su u ukupnom broju sa 427 grla odstrijeljenih lopatara. Najviše odstrijeljenih zabilježeno je u Vukovarsko – srijemskoj, dok Sisačko – moslavačka i Zadarska nemaju zabilježeno nijedno odstrijeljeno grlo. Otpad ostvareni broji ukupno 79 jedinki. Splitsko – dalmatinska ima zabilježenih 20 jedinki, što je ujedno i najveći broj uginulih ili pronađenih njihovih dijelova. Najmanje otpada odnosno nijedan zabilježen slučaj otpada nemaju Sisačko – moslavačka i Primorsko – goranska. Iz grafikona je vidljiv ukupno ostvareni broj lopatara sa 503 jedinke. Od ukupnog broja Vukovarsko – srijemska ima najveći broj jelena lopatara, svega 84 jedinke, dok Sisačko – moslavačka ne broji nijednu jedinku lopatara.

Tablica br. 8 Prikaz broja odstrijela jelena lopatara - LGO7a 2019. / 2020.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	PROLJETNO OSTVARENO BROJNO STANJE	LOV OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
VAROŠKA	I/160	3568	ZAGREBAČKA	4	0	0
DONJA STUBICA	II/128	4485	KRAPINSKO-ZAGORSKA	4	0	0
MARIJA BISTRICA	II/130	5603	KRAPINSKO-ZAGORSKA	4	0	0
PROLOM	III/29	7709	SISAČKO-MOSLAVAČKA	8	0	0
PIŠKORNJAČ	III/119	8325	SISAČKO-MOSLAVAČKA	25	21	21
DRUŽAC	IV/123	3567	KARLOVAČKA	10	2	2
BOSILJEVO	IV/125	5523	KARLOVAČKA	5	5	5
MARUŠEVEC	V/114	3533	VARAŽDINSKA	18	17	17
VOCA	V/115	3679	VARAŽDINSKA	10	2	2
IVANEC	V/120	5315	VARAŽDINSKA	8	0	0
ĐURĐEVAC 2	VI/103	3030	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	2	0	0
KOPRIVNIČKI BREGI	VI/119	3712	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	3	1	1
VELI LOŠINJ	VIII/104	2283	PRIMORSKO-GORANSKA	15	10	10
ČUNSKI KURILA	VIII/105	2215	PRIMORSKO-GORANSKA	0	10	10
NEREZINE	VIII/106	3060	PRIMORSKO-GORANSKA	24	19	19
BATAJNA - HRASTE	VIII/107	7575	PRIMORSKO-GORANSKA	23	23	23
CRES	VIII/108	16077	PRIMORSKO-GORANSKA	100	60	60
LIPOV VRH	VIII/119	5860	PRIMORSKO-GORANSKA	3	3	3
LIPOV VRH	VIII/119	5860	PRIMORSKO-GORANSKA	3	0	0
PUNTA KRIŽA	VIII/132	6587	PRIMORSKO-GORANSKA	358	439	439
SENJ	IX/13	10286	LIČKO-SENSKA	24	4	4
BANOV BROD	X/1	5710	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	16	0	0
LUKAČ	X/105	8369	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	0	2	2
GRADINA	X/107	4113	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	3	2	2
SUHOPOLJE	X/109	15196	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	2	3	3
GORNJI MIHOLJAC	X/111	3993	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	0	4	4
SOPIJE	X/112	5594	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	2	2	2
JUŽNA KRNDIJA I	XI/3	2265	POŽEŠKO-SLAVONSKA	32	4	4
IJESKOVICA	XI/13	2126	POŽEŠKO-SLAVONSKA	4	4	4
PAPUK - KRNDIJA	XI/16	1840	POŽEŠKO-SLAVONSKA	5	0	0
SJEVERNI DILJ	XI/22	5677	POŽEŠKO-SLAVONSKA	4	0	0
KUTJEVO	XI/112	2434	POŽEŠKO-SLAVONSKA	12	4	4
BEKTEŽ	XI/115	2472	POŽEŠKO-SLAVONSKA	16	4	4
ČAGLIN	XI/116	4496	POŽEŠKO-SLAVONSKA	4	4	4
BANOVCI	XII/113	6514	BRODSKO-POSAVSKA	2	2	2
KRNDIJA I	XIV/22	4714	OSJEČKO-BARANJSKA	21	6	6
KRNDIJA III	XIV/24	6231	OSJEČKO-BARANJSKA	4	0	0
DONJA MOTIČINA	XIV/175	1456	OSJEČKO-BARANJSKA	4	0	0
NAŠICE	XIV/181	1390	OSJEČKO-BARANJSKA	15	5	5
VALENOVAC	XIV/182	2496	OSJEČKO-BARANJSKA	16	5	5
PULA II	XVIII/125	8687	ISTARSKA	4	0	0
VOĐNJAN	XVIII/130	11645	ISTARSKA	6	0	0
BALE	XVIII/133	7307	ISTARSKA	8	0	0
MLJET	XIX/107	7046	DUBROVAČKO-NERETVANSKA	10	3	3
NEDELIŠĆE	XX/111	3055	MEĐIMURSKA	16	7	7

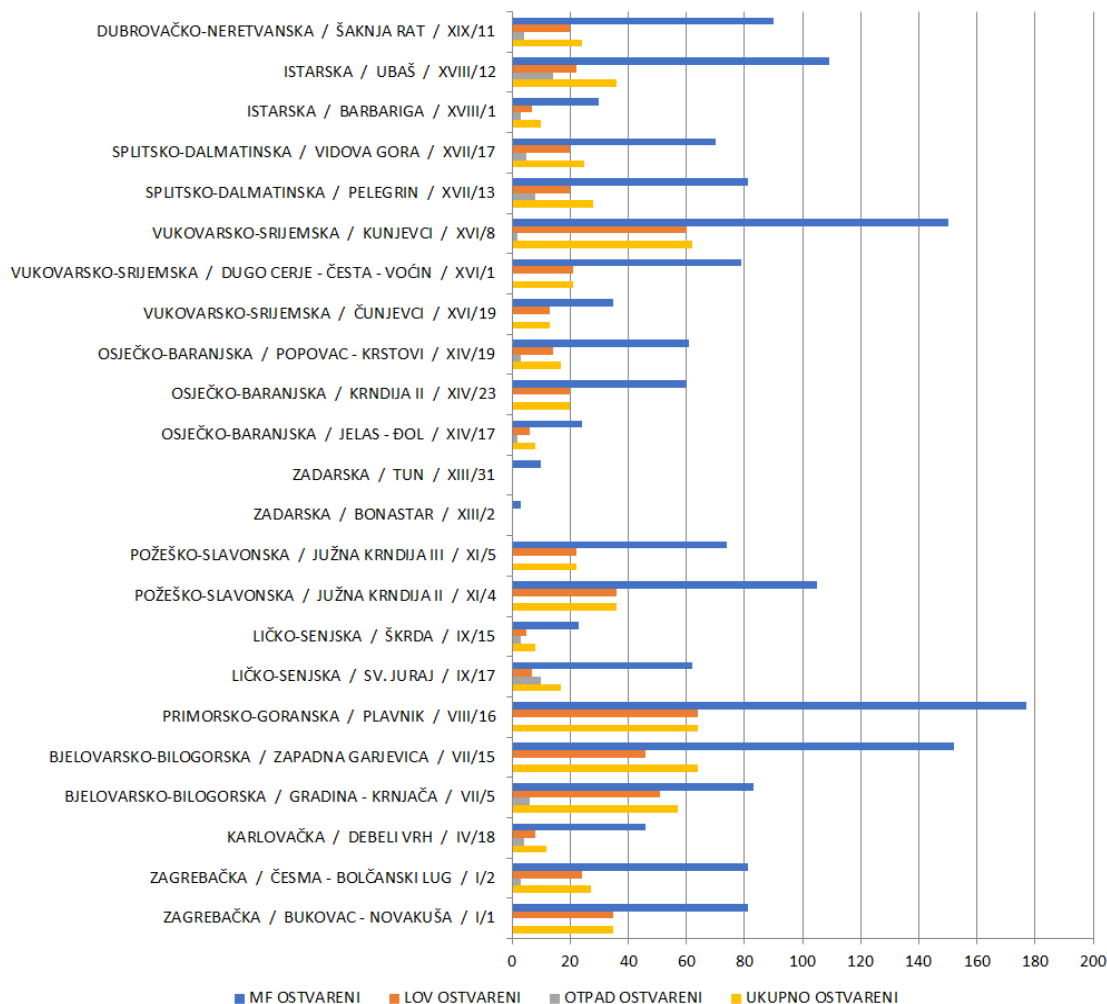

Grafički prikaz br. 8 Odstrijel jelena lopatara - LGO7a 2019. / 2020.

Proljetno ostvareno brojno stanje s ukupnim brojem od 857 jedinki jelena lopatara prikazano je grafičkim prikazom br. 8. Najviše jedinki broji Primorsko – goranska županija svega 526, a najmanje Zagrebačka ukupno 4 jedinke. Također vidljiv je broj ostvarenog lova koji broji sveukupno 677 grla. Najveći broj odstrijeljene divljači zabilježen je na području Primorsko - goranske županije sa svega 564 grla, dok Zagrebačka, Krapinsko – zagorska i Istarska nemaju zabilježen nijedan slučaj odstrijeljenih jelena lopatara. Ukupno ostvareni broj iskazan je istim brojevima kao i lov ostvareni.

Tablica br. 9 Prikaz ukupnog broja prisutnih jelena lopatara - LGO3 2020. / 2021.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	MF OSTVARENI	LOV OSTVARENI	OTPAD OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
BUKOVAC - NOVAKUŠA	I/1	7718	ZAGREBAČKA	81	35	0	35
ČESMA - BOLČANSKI LUG	I/2	5268	ZAGREBAČKA	81	24	3	27
DEBELI VRH	IV/18	8050	KARLOVAČKA	46	8	4	12
GRADINA - KRNIJAČA	VII/5	4879	BIJELOVARSKO-BILOGORSKA	83	51	6	57
ZAPADNA GARJEVICA	VII/15	25529	BIJELOVARSKO-BILOGORSKA	152	46	0	64
PLAVNIK	VIII/16	864	PRIMORSKO-GORANSKA	177	64	0	64
SV. JURAJ	IX/17	7940	LIČKO-SENJSKA	62	7	10	17
ŠKRDA	IX/15	207	LIČKO-SENJSKA	23	5	3	8
JUŽNA KRNDIJA II	XI/4	1184	POŽEŠKO-SLAVONSKA	105	36	0	36
JUŽNA KRNDIJA III	XI/5	2357	POŽEŠKO-SLAVONSKA	74	22	0	22
BONASTAR	XIII/2	373	ZADARSKA	3	0	0	0
TUN	XIII/31	233	ZADARSKA	10	0	0	0
JELAS - ĐOL	XIV/17	3443	OSJEČKO-BARANJSKA	24	6	2	8
KRNDIJA II	XIV/23	6832	OSJEČKO-BARANJSKA	60	20	0	20
POPOVAC - KRSTOVI	XIV/19	4153	OSJEČKO-BARANJSKA	61	14	3	17
ČUNJEVCI	XVI/19	1122	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	35	13	0	13
DUGO CERJE - ČESTA - VOČIN	XVI/1	850	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	79	21	0	21
KUNJEVCI	XVI/8	1304	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	150	60	2	62
PELEGRIN	XVII/13	589	SPLITSKO-DALMATINSKA	81	20	8	28
VIDOVA GORA	XVII/17	2925	SPLITSKO-DALMATINSKA	70	20	5	25
BARBARIGA	XVIII/1	160	ISTARSKA	30	7	3	10
UBAŠ	XVIII/12	344	ISTARSKA	109	22	14	36
ŠAKNJA RAT	XIX/11	430	DUBROVAČKO-NERETVANSKA	90	20	4	24

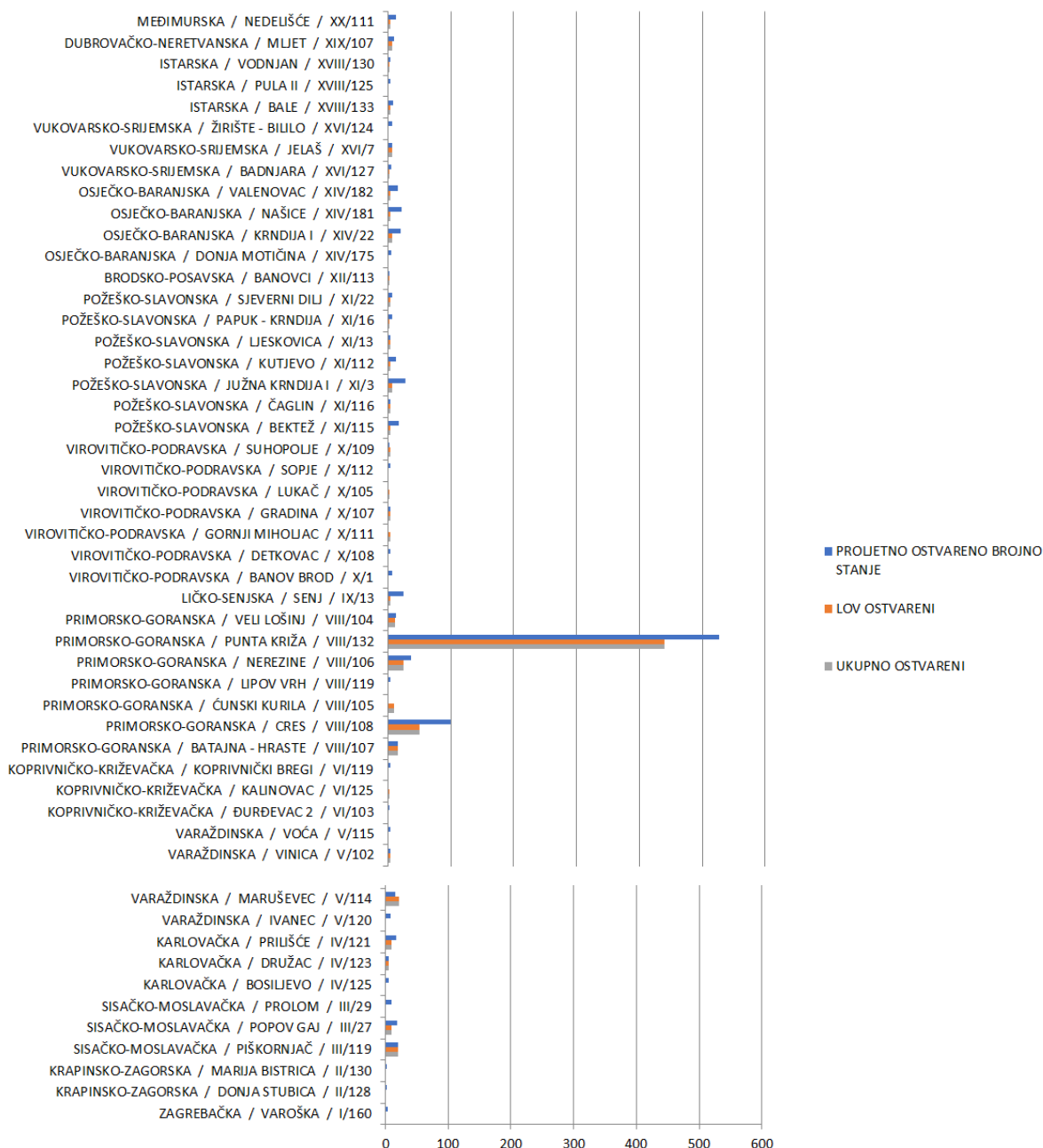

Grafički prikaz br. 9 Prisutni jelena lopatari – LGO3 2020. / 2021.

Grafički prikaz br. 9 prikazuje matični fond ostvareni s ukupnim brojem od 1686 jedinki jelena lopatara. Vukovarsko – srijemska sa 264 jedinke lopatara, ujedno i najvećim brojem, a Zadarska županija ima najmanji broj svega 13 jedinki. Lov ostvareni broji ukupno 521 odstrijeljeno grlo. Najveći broj odstrijeljenih u toj lovnoj godini ima Bjelovarsko – bilogorska s 97, a Zadarska županija nema zabilježeno nijedno grlo. Ukupan broj otpada ostvarenog je 67 jedinki. Od ukupnog broja Istarska županija broji najveći broj otpada ukupno 17 jedinki, dok Primorsko – goranska nema zabilježenog otpada. Grafikonom je prikazan ukupno ostvareni broj sa 588 jedinki. Od čega Bjelovarsko – bilogorska ima zabilježene 103 jedinke, a Zadarska nema zabilježenu nijednu.

Tablica br. 10 Prikaz broja odstrijela jelena lopatara - LGO7a 2020. / 2021.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	PROLJETNO OSTVARENO BROJNO STANJE	LOV OSTVAREN	UKUPNO OSTVARENI
VAROŠKA	I/160	3568	ZAGREBAČKA	4	0	0
DONJA STUBICA	II/128	4485	KRAPINSKO-ZAGORSKA	2	0	0
MARIJA BISTRICA	II/130	5603	KRAPINSKO-ZAGORSKA	2	0	0
PIŠKORNIJAČ	III/119	8325	SISAČKO-MOSLAVAČKA	20	20	20
POPOV GAJ	III/27	11747	SISAČKO-MOSLAVAČKA	18	10	10
PROLOM	III/29	7709	SISAČKO-MOSLAVAČKA	9	0	0
BOSILJEVO	IV/125	5523	KARLOVAČKA	5	0	0
DRUŽAC	IV/123	3567	KARLOVAČKA	5	5	5
PRILIŠĆE	IV/121	4137	KARLOVAČKA	17	10	10
IVANEC	V/120	5315	VARAŽDINSKA	8	0	0
MARUŠEVAC	V/114	3533	VARAŽDINSKA	16	22	22
VINICA	V/102	2595	VARAŽDINSKA	4	4	4
VOČA	V/115	3679	VARAŽDINSKA	4	0	0
ĐURĐEVAC 2	VI/103	3030	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	2	0	0
KALINOVAC	VI/125	2328	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	0	1	1
KOPRIVNIČKI BREGI	VI/119	3712	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	3	0	0
BATAJNA - HRASTE	VIII/107	7575	PRIMORSKO-GORANSKA	15	15	15
CRES	VIII/108	16077	PRIMORSKO-GORANSKA	100	50	50
ČUNSKI KURILA	VIII/105	2215	PRIMORSKO-GORANSKA	0	10	10
LIPOV VRH	VIII/119	5860	PRIMORSKO-GORANSKA	3	0	0
NEREZINE	VIII/106	3060	PRIMORSKO-GORANSKA	36	24	24
PUNTA KRIŽA	VIII/132	6587	PRIMORSKO-GORANSKA	527	440	440
VELILOŠDŪJ	VIII/104	2283	PRIMORSKO-GORANSKA	13	11	11
SENI	IX/13	10286	LIČKO-SENSKA	24	4	4
BANOV BROD	X/1	5710	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	6	0	0
DETKOVAC	X/108	4580	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	3	0	0
GORNI MIHOLIJAČ	X/111	3993	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	0	3	3
GRADINA	X/107	4113	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	3	4	4
LUKAČ	X/105	8369	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	0	2	2
SOPJE	X/112	5594	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	3	0	0
SUHOPOLJE	X/109	15196	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	2	4	4
BEKTEŽ	XI/115	2472	POŽEŠKO-SLAVONSKA	17	4	4
ČAGLIN	XI/116	4496	POŽEŠKO-SLAVONSKA	4	4	4
JUŽNA KRNDIJA I	XI/3	2265	POŽEŠKO-SLAVONSKA	28	7	7
KUTJEVO	XI/112	2434	POŽEŠKO-SLAVONSKA	12	3	3
LJESKOVICA	XI/13	2126	POŽEŠKO-SLAVONSKA	4	4	4
PAPUK - KRNDIJA	XI/16	1840	POŽEŠKO-SLAVONSKA	6	2	2
SJEVERNI DILJ	XI/22	5677	POŽEŠKO-SLAVONSKA	6	4	4
BANOVCI	XII/113	6514	BRODSKO-POSAVSKA	2	2	2
DONJA MOTIČINA	XIV/175	1456	OSJEČKO-BARANJSKA	5	0	0
KRNDIJA I	XIV/22	4714	OSJEČKO-BARANJSKA	20	6	6
NAŠICE	XIV/181	1390	OSJEČKO-BARANJSKA	22	4	4
VALENOVAC	XIV/182	2496	OSJEČKO-BARANJSKA	16	4	4
BADNJARA	XVI/127	3931	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	5	2	2
JELAŠ	XVI/7	1078	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	6	6	6
ŽIRIŠTE - BILLO	XVI/124	5720	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	6	0	0
BALE	XVIII/133	7307	ISTARSKA	8	4	4
PULA II	XVIII/125	8687	ISTARSKA	4	0	0
VODNAN	XVIII/130	11645	ISTARSKA	3	2	2
MLJET	XIX/107	7046	DUBROVAČKO-NERETVANSKA	10	7	7
NEDELIŠĆE	XX/111	3055	MEDIJURSKA	13	3	3

Grafički prikaz br. 10 Odstrjel jelena lopatara - LGO7a 2020. / 2021.

Grafički prikaz br. 10 prikazuje proljetno ostvareno brojno stanje s ukupnim brojem od 1051 jedinke lopatara. S najvećim proljetnim ostvarenim brojnim stanjem zabilježena je Primorsko – goranska županija s ukupnim brojem od 649 jedinke lopatara. Najmanji broj sa svega 2 jedinke ima Brodsko – posavska županija. Prikazan je ukupan broj odstrjeljenih grla odnosno lov ostvareni sa ukupno 707 grla. Zagrebačka i Krapinsko – zagorska županija nemaju nijedan zabilježeni slučaj

odstrijela, a najveći broj ima Primorsko – goranska s ukupnim brojem od 550 grla. Ukupno ostvareni broj prikazan je istim brojevima kao i lov ostvareni.

Tablica br. 11 Prikaz brojnosti za lovišta s većim brojem lopatara - 2016. / 2017.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	MF OSTVARENI	LOV OSTVARENI	OTPAD OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
ZAPADNA GARJEVICA	VII/15	25529	BJELOVARSKO - BILOGORSKA	157	46	2	48
UBAŠ	XVIII/12	344	ISTARSKA	133	28	11	39
ČESMA - BOLČANSKI LUG	I/2	5268	ZAGREBAČKA	92	28	0	28
ŠAKNJA RAT	XIX/11	430	DUBROVAČKO - NERETVANSKA	90	22	13	35
PELEGRIN	XVII/13	589	SPLITSKO - DALMATINSKA	81	20	8	28

Tablica br. 12 Prikaz odstrijela za lovišta s većim brojem lopatara - 2016. / 2017.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	PROLJETNO OSTVARENO BROJNO STANJE	LOV OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
PUNTA KRIŽA	VIII/132	6587	PRIMORSKO-GORANSKA	520	512	512
PIŠKORNJAC	III/119	8325	SISAČKO-MOSLAVAČKA	35	20	20
NEREZINE	VIII/106	3060	PRIMORSKO-GORANSKA	32	11	11
BOSILJEVO	IV/125	5523	KARLOVAČKA	24	0	0
DRUŽAC	IV/123	3567	KARLOVAČKA	24	0	0

Tablica br. 13 Prikaz brojnosti za lovišta s većim brojem lopatara - 2017. / 2018.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	MF OSTVARENI	LOV OSTVARENI	OTPAD OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
ZAPADNA GARJEVICA	VII/15	25529	BJELOVARSKO-BILOGORSKA	152	46	0	46
UBAŠ	XVIII/12	344	ISTARSKA	129	24	14	38
KUNJEVCI	XVI/8	1304	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	128	43	5	48
JUŽNA KRNDIJA II	XI/4	1184	POŽEŠKO-SLAVONSKA	104	20	12	32
ČESMA - BOLČANSKI LUG	I/2	5268	ZAGREBAČKA	94	25	1	26

Tablica br. 14 Prikaz odstrijela za lovišta s većim brojem lopatara - 2017. / 2018.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	PROLJETNO OSTVARENO BROJNO STANJE	LOV OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
PUNTA KRIŽA	VIII/132	6587	PRIMORSKO-GORANSKA	526	444	444
CRES	VIII/108	16077	PRIMORSKO-GORANSKA	70	0	0
BELEJ-OSOR	VIII/131	5115	PRIMORSKO-GORANSKA	51	0	0
NEREZINE	VIII/106	3060	PRIMORSKO-GORANSKA	36	14	14
PIŠKORNJAC	III/119	8325	SISAČKO-MOSLAVAČKA	35	30	30

Tablica br. 15 Prikaz brojnosti za lovišta s većim brojem lopatara - 2018. / 2019.

NAZIV LOVIŠTA	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	MF OSTVARENI	LOV OSTVARENI	OTPAD OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
KUNJEVCI	XVI/8	1304	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	125	0	0	0
JUŽNA KRNDIJA II	XI/4	1184	POŽEŠKO-SLAVONSKA	104	18	15	33
ŠAKNJA RAT	XIX/11	430	DUBROVAČKO-NERETVANSKA	90	0	0	0
PELEGRIN	XVII/13	589	SPLITSKO-DALMATINSKA	81	20	8	28
JUŽNA KRNDIJA III	XI/5	2357	POŽEŠKO-SLAVONSKA	74	0	0	0

Tablica br. 16 Prikaz odstrjela za lovišta s većim brojem lopatara - 2018. / 2019.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	PROLJETNO OSTVARENO BROJNO STANJE	LOV OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
PUNTA KRIŽA	VIII/132	6587	PRIMORSKO-GORANSKA	346	527	527
CRES	VIII/108	16077	PRIMORSKO-GORANSKA	70	90	90
NAŠICE	XIV/181	1390	OSJEČKO-BARANSKA	55	3	3
PIŠKORNIJAC	III/119	8325	SISAČKO-MOSLAVAČKA	25	25	25
NEREZINE	VIII/106	3060	PRIMORSKO-GORANSKA	24	43	43

Tablica br. 17 Prikaz brojnosti za lovišta s većim brojem lopatara - 2019. / 2020.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	MF OSTVARENI	LOV OSTVARENI	OTPAD OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
PLAVNIK	VIII/16	864	PRIMORSKO-GORANSKA	180	64	0	64
ZAPADNA GARJEVICA	VII/15	25799	BJELOVARSKO-BILOGORSKA	153	46	0	46
KUNJEVCI	XVI/8	1304	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	144	49	1	50
JUŽNA KRNDIJA II	XI/4	1184	POŽEŠKO-SLAVONSKA	104	37	1	38
ŠAKNJA RAT	XIX/11	430	DUBROVAČKO-NERETVANSKA	90	15	15	30

Tablica br. 18 Prikaz odstrjela za lovišta s većim brojem lopatara - 2019. / 2020.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	PROLJETNO OSTVARENO BROJNO STANJE	LOV OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
PUNTA KRIŽA	VIII/132	6587	PRIMORSKO-GORANSKA	358	439	439
CRES	VIII/108	16077	PRIMORSKO-GORANSKA	100	60	60
JUŽNA KRNDIJA I	XI/3	2265	POŽEŠKO-SLAVONSKA	32	4	4
PIŠKORNIJAC	III/119	8325	SISAČKO-MOSLAVAČKA	25	21	21
NEREZINE	VIII/106	3060	PRIMORSKO-GORANSKA	24	19	19

Tablica br. 19 Prikaz brojnosti za lovišta s većim brojem lopatara - 2020. / 2021.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	MF OSTVARENI	LOV OSTVARENI	OTPAD OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
PLAVNIK	VIII/16	864	PRIMORSKO-GORANSKA	177	64	0	64
ZAPADNA GARJEVICA	VII/15	25529	BJELOVARSKO-BILOGORSKA	152	46	0	64
KUNJEVCI	XVI/8	1304	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	150	60	2	62
UBAŠ	XVIII/12	344	ISTARSKA	109	22	14	36
JUŽNA KRNDIJA II	XI/4	1184	POŽEŠKO-SLAVONSKA	105	36	0	36

Tablica br. 20 Prikaz odstrjela za lovišta s većim brojem lopatara - 2020. / 2021.

LOVIŠTE	BROJ LOVIŠTA	POVRŠINA	ŽUPANIJA	PROLJETNO OSTVARENO BROJNO STANJE	LOV OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
PUNTA KRIŽA	VIII/132	6587	PRIMORSKO-GORANSKA	527	440	440
CRES	VIII/108	16077	PRIMORSKO-GORANSKA	100	50	50
NEREZINE	VIII/106	3060	PRIMORSKO-GORANSKA	36	24	24
JUŽNA KRNDIJA I	XI/3	2265	POŽEŠKO-SLAVONSKA	28	7	7
SENJ	IX/13	10286	LIČKO-SENSKA	24	4	4

Tablice br.11 – br.20 prikazuju trend brojnosti i odstrijela u lovištima kroz godine, odnosno prikazana su sva lovišta s najvećim brojem jelena lopatara na početku lovne godine te lovišta s najvećim brojem odstrijeljenih lopatara. Također prikazana je brojka ostvarenog otpada, odnosno broj one divljači koja je uginula ili su njeni dijelovi pronađeni u lovištu. Na kraju tablica vidljiv je ukupan broj ostvarene divljači.

Tablica br. 21 Trend brojnosti jelena lopatara (matični broj) u RH kroz godišta

GODIŠTE	MF OSTVARENI	LOV OSTVARENI	OTPAD OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
2016. / 2017.	1291	345	62	407
2017. / 2018.	1551	445	75	510
2018. / 2019.	962	171	42	213
2019. / 2020.	1504	427	76	503
2020. / 2021.	1686	521	67	606

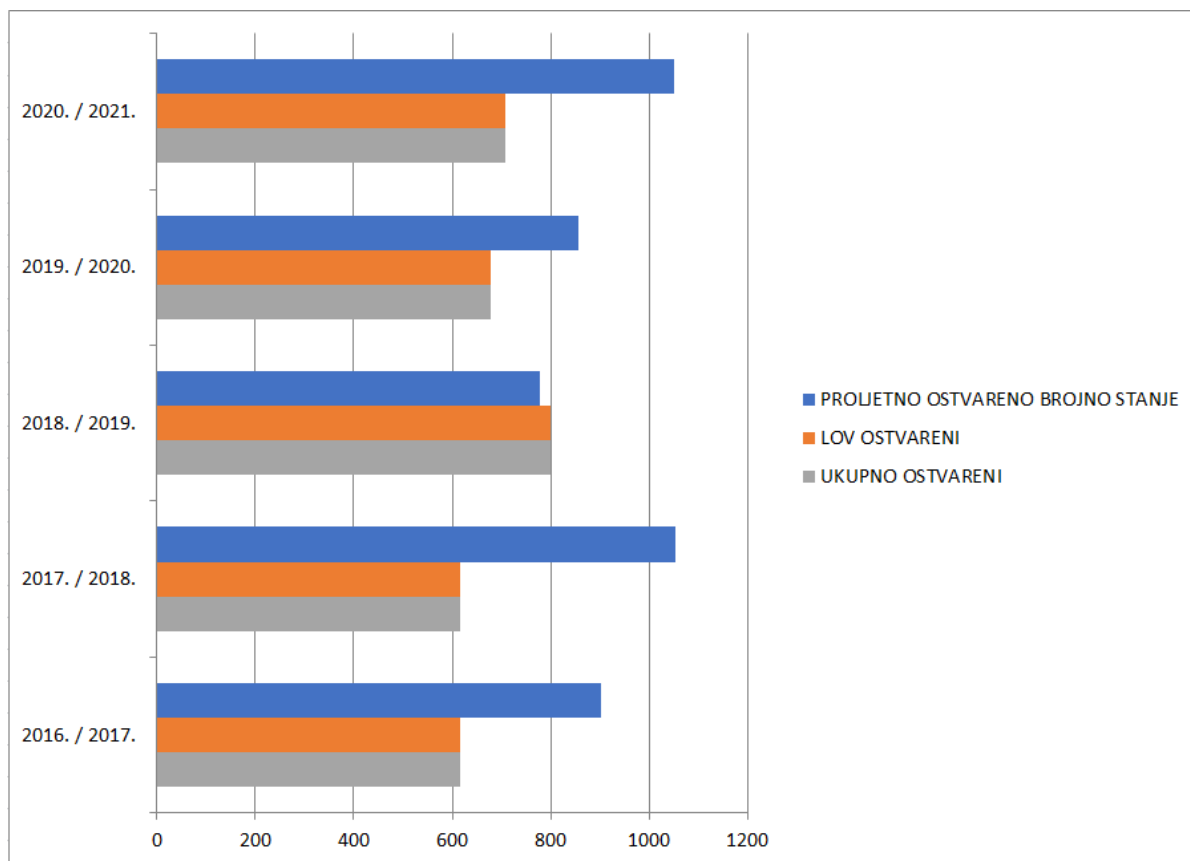
Tablica br. 21 prikazuje nam ukupan broj jelena lopatara kroz godine na području Republike Hrvatske. Vidljiv je MF ostvareni odnosno broj divljači na početku lovne godine, koji sa 1686 jedinki jelena lopatara broji najveći broj u lovnoj godini 2020./2021. Najmanji broj zabilježene divljači ima u lovnoj godini 2018./2019. sa svega 962 jedinke. Lov ostvareni sa brojkom od 521 broji najviše odstrijeljenih u lovnoj godini 2020./2021., a u lovnoj godini 2018./2019. najmanje sa svega 171 grlom jelena lopatara. Najveći broj ostvarenog otpada broji lovna godina 2019./2020. sa svega 76 jedinki, dok najmanji broj zabilježenog otpada ima lovna godina 2018./2019. sa 42 jedinke. Od ukupno prisutnih, lovna godina 2020.-2021. ima 606 jedinke, ujedno s najvećim brojem, a najmanje broji lovna godina 2018./2019. svega 213 jedinki.

Tablica br. 22 Trend odstrijela jelena lopatara u RH kroz godišta

GODIŠTE	PROLJETNO OSTVARENO BROJNO STANJE	LOV OSTVARENI	UKUPNO OSTVARENI
2016. / 2017.	903	615	615
2017. / 2018.	1054	617	617
2018. / 2019.	779	800	800
2019. / 2020.	857	677	677
2020. / 2021.	1051	707	707

Tablica br. 22 prikazuje nam ukupan broj proljetnog ostvarenog stanja. Lovna godina 2017./2018. s ukupnim brojem od 1054 jedinke broji najveći broj jelena lopatara, a najmanje zabilježenih ima lovna godina 2018./2019. sa svega 779 jedinke. Lov ostvareni broji najviše odstrijeljenih u lovnoj

godini 2018./2019., ukupno 800 grla jelena lopatara, dok je najmanji broj odstrijeljenih sa brojem od 615 grla, zabilježeno u lovnoj godini 2016./2017. Ukupno ostvareni broj iskazan je istom brojkom kao i lov ostvareni.

Grafički prikaz br. 11 Ukupni broj jelena lopatara (odstrijeljeni) u RH kroz godišta

5. ZAKLJUČAK

Primarni cilj ovog rada bio je opisati jelena lopatara (*Dama dama*) sve od njegovog porijekla, načina života, ponašanja, rasprostranjenosti, te brojnosti i ostvarenog odstrjela u Hrvatskoj. Vidljivo je da je jelen lopatar raznoliko rasprostranjen diljem Hrvatske, a najveću gustoću populacije broje Primorsko – goranska, Vukovarsko – srijemska i Bjelovarsko – bilogorska županija.

Na temelju promatranog razdoblja od pet godina vidljivo je da populacija jelena lopatara varira, ali isto tako vidljiva je i tendencija blagog porasta populacije u 2020. / 2021. godini. Navedeno je samo po sebi pozitivno i ohrabrujuće s obzirom na to da je jelen lopatar u Hrvatskoj u odnosu na ostalu krupnu divljač rasprostranjen u relativno malom broju.

Dolazimo do zaključka da samo dobrim i odgovornim gospodarenjem prirodom, uzgojem zdravih jedinki i konstantnom edukacijom možemo očuvati i povećati stabilnost populacije jelena lopatara koji obitava na području širom Hrvatske budući da se radi o prilagodljivoj vrsti koja i trofejno i kvalitetnom mesa može bitno povećati lovnu ponudu u našoj zemlji.

6. LITERATURA

1. ANONYMOUS: Fallow Deer, [Fallow Deer - Description, Habitat, Image, Diet, and Interesting Facts \(animals.net\)](#), (24. lipnja 2022.)
2. ANONYMOUS: JELEN LOPATAR, <https://www.lovac.info/lov-divljac-hrvatska/divljac-lov-zivotinja-divljaci/5891-jelen-lopatar.html>, (20. lipnja 2022.)
3. ANONYMOUS: Krupna divljač, Hrvatski lovački savez, <http://www.hls.com.hr/divljac/krupna-divljac>, (20. lipnja 2022.)
4. ANONYMOUS (2018): https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_11_99_1913.html, (20. lipnja 2022.)
5. ANONYMOUS (2019): https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_10_94_1848.html, (20. lipnja 2022.)
6. BLAŽINA, D (2004.): Jelen lopatar (Dama dama), str. 57. - 60. U: MUSTAPIĆ i sur.: Lovstvo, Hrvatski lovački savez, Zagreb
7. DARABUŠ, S., I. JAKELIĆ (1996.): Osnove lovstva, Hrvatski lovački savez, Zagreb, str 63.
8. JANICKI, Z. (2004.): Ciklus rasta rogovlja, str. 46.- 48. U: MUSTAPIĆ i sur.: Lovstvo, Hrvatski lovački savez, Zagreb
9. JANICKI, Z., A. SLAVICA, D. KONJEVIĆ, K. SEVERIN (2007.): Zoologija divljači, Veterinarski fakultet u Zagrebu, Zagreb
10. KARLOVIĆ, M. (2004.): Bolesti divljači, str. 317. – 329. U: MUSTAPIĆ i sur.: Lovstvo, Hrvatski lovački savez, Zagreb
11. SERTIĆ, D. (2008.): Uzgoj krupne divljači i uređivanje lovišta, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, str. 254.